

Broj 107. travanj, 2015.

GLASNIK

KOTORVAROŠKOG KRAJA

USKRSNA ČESTITKA

„On uskrsnu kako reče, veselimo se, aleluja, aleluja, i radujmo se!“

Putu života konačni cilj i smisao je uskrsnuće – onaj život koji ne podliježe ograničenjima ljudskoga i zemaljskoga, život potpune ostvarenosti u Bogu gdje se žed za životom, svaka potreba i mogućnost može do kraja utažiti. Uskrsnuće je kruna života, redovito zamijenjena trnovom krunom koja prati svakoga vjernoga Kristova učenika, vjernika. Zato možemo biti radosni i u ovoj dolini suza. Upravo zbog nas Isus pobijedi smrt i dade smisao našem životu.

Svima onima koji vjeruju u vječni život, koji vjeruju u pobjedu svjetla nad tamom, pobjedu dobra nad zlom, pobjedu istine nad laži, pobjedu nade nad očajem želimo sretan i blagoslovljen Uskrs.

Fra Anto i Fra Marko

Isus je uskrsnuo, radujmo se, aleluja!

Dragi prijatelji, Isus nas je naučio kako treba ljubiti bližnjega. Bližnji je svaki čovjek koji je potreban naše pomoći. Ne moramo ga ni poznavati. Vi upravo to činite. Mnoge kojima pomažete u našoj župi ne poznajete. Hvala vam. Svako dobro Bog će nagraditi. Za Vas molimo i Bogu zahvaljujemo. Cijela naša župna zajednica želi Vam sretan i blagoslovljen Uskrs.

Izdavač:

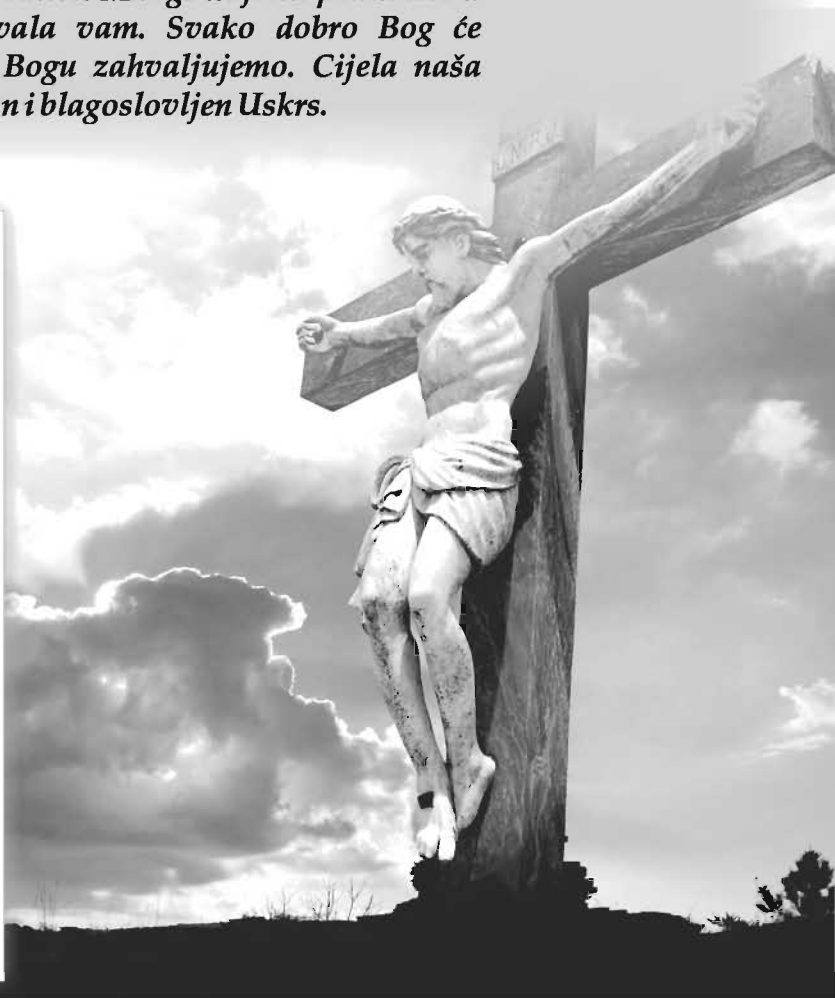
Župni ured Rođenja B. D. M.
78220 Kotor Varoš
Tel./fax: 051 785 050
E-mail: mladi-kotorvaros@blic.net
www.kotorvaroskadolina.com

Redakcija: Viktorija Barišić,
Luca Koroman, fra Anto
Šimunović, fra Petar Karajica,
fra Marko Bandalo, fra Zoran
Mandić, fra Stipo Karajica, fra
Stipo Marčinković

Glavni urednik: Fra Anto
Šimunović
Tehnička obrada: Viktorija Barišić

Tiraž: 500 primjeraka
Tiska: "ART Print" Banja Luka

Časopis izlazi dvomjesečno
Primjerak besplatan

piše fra Anto Šimunović

Svijećnica

Svetkovina prikazanja Gospodina, Svijećnica ili Kandelora ove godine posebno je značajna za Crkvu.

Ova svetkovina još nam daje božićni ugođaj. U nekim crkvama zadržana je božićnih dekoracija a i sadržajno govori o Božjoj objavi - uvod u liturgiju govori o Isusu koji je došao u susret svom vjernom narodu.

On je Svjetlo koje rasvjetljuje tamu ljudske povijesti i daje smisao ovome

svijetu. Prepoznaju ga oni koji su Bogu vjerni i srca otvorena.

Na samom početku liturgije ove svetkovine blagoslivljaju se svijeće, koje su znak Krista Spasitelja.

Uz to, ovu godinu je papa Franjo proglasio godinom posvećenoga života. Započela je s Došašćem a završit će sa svetkovinom Prikazanja Gospodnjega 2016. U misama ove svetkovine mi smo i molili na tu

nakanu Crkve – za one koji su svoj život posvetili službi Bogu i ljudima u redovničkom staležu.

U našoj kotorvaroškoj dolini imali smo na Svijećnicu mise kao i nedjeljom. Na svim mjestima blagoslovili smo svijeće, a imali smo i obred grlićanja za one koji nisu bili u mogućnosti doći na misu na dan sv. Blaža i tako se stavili pod Božju zaštitu po moćnom zagovoru ovoga Božjeg prijatelja.

Poklade

I ove godine smo obilježili pokladne dane u našem kraju. Nismo išli kao dosadašnjih godina od kuće do kuće, već smo pokušali doći u svaki dio naših župa okupljeni na jednome mjestu. Tako smo u

petak, 13. veljače došli u Vrbanjce. Sve maškare i goste lijepo je primila i ugostila obitelj Mate Marića. Počastili smo se i lijepo proveselili te zadovoljni razišli svojim kućama.

U subotu, 14. veljače domaćini su nam bili Marići u Šibovima. Okupili smo se u kući Mande Marić (Lukićine) gdje su nam ona i Ilija i Mara Marić priredili zakusku a mi smo se odužili lijepom zabavom i pjesmom te se nakon ovoga druženja i čašćenja vratili kućama.

U nedjelju navečer, uz sličan scenarij maškare je u Kotor Varošu ugostila obitelj Ante i Miladinke Marković, gdje je također bilo veselo.

Ponedjeljak je bio dan odmora a na pokladni utorak naš župni ured ugostio je maškare i ostale goste. Uz ono što su i sami gosti donijeli počastili smo se pizzom koju je napravio župnik fra Anto. Maškare su bile nagrađene zbog svoga truda a raspoloženje je gitarom i pjesmom podgrijavao i dozirao Igor Verić.

Poprilično rano smo se razišli kućama da odmorni i smireni započnemo nadolazeću korizmu.

Čista srijeda – Pepelnica

Na čistu srijedu započeli smo sveto vrijeme korizme, vrijeme koje nam je Gospodin darovao za izgradnju u vjeri napredovanje na putu savršenstva. Na misama koje smo imali kao i nedjeljom u našim crkvama, potaknutismo Božjom Riječju da se Bogu predamo i dobrim djelima pokažemo svoju vjernost. Post i pokora svoj smisao imaju ako su potkrijepljeni djelima ljubavi prema bližnjima. Prorok traži da razderemo svoja srca a ne haljine, a i sam Isus nas poziva da ne vide drugi našu molitvu, post i dobra djela nego samo Otac Nebeski.

U obredu pepeljanja spomenuli smo se svoje smrtnosti, prolaznosti i potrebe obraćenja jer to je jedini put koji nas vodi Bogu i spasenju. Neka svima nama i ova korizma bude na spasenje.

Posjet zavičaju

Dana 17. veljače 2015. godine članovi Upravnog odbora Udruge kotorvaroških Hrvata (UKH) posjetili su rodni zavičaj. Prilikom toga upriličen je sastanak kod Josipa Jerkovića, podpredsjednika srpskog entiteta Republike Bosne i Hercegovine u Banjoj Luci, koji predstavlja Hrvate u tom entitetu.

Novoizabrani potpredsjednik Jerković je izrazio zadovoljstvo dolaskom visokog izaslanstva Udruge kotorvaroških Hrvata te obećao maksimalnu potporu Hrvatima kotorvaroškoga kraja. Članovi Upravnog odbora Udruge također su posjetili sve tri župe kotorvaroškoga kraja i razgovarali sa župnicima o tekućoj životnoj problematici.

Posebnu važnost članovi Upravnog odbora UKH dali su posjetu župe Sokoline, jedine župe u Bosni i Hercegovini iz koje su protjerani svi

župljani. Tom prigodom izražena je spremnost Udruge kotorvaroških Hrvata da dā svoj maksimalni doprinos održivom

povratku u tu župu skupa sa župnicima kotorvaroškoga kraja.

Press UKH

25. godina misništva

4.3.2015. godine u našoj župi fra Anto Šimunović je proslavio dvadeset pet godina svoga misništva. Svečanu sv. misu predvodio je fra Anto Šimunović, a sudjelovali su i fra Vinko Marković, fra Stipo Karajica, fra Pero Karajica, fra

Zoran Mandić, fra Drago Bojić i fra Mario Jelić.

Fra Anto Šimunović je rođen 18.6.1965. godine u Kotor Varošu od oca Luke i majke Ruže. Osnovnu školu završio je u Zabrdi, gimnaziju u

Visokom, filozofsko-teološki studij pohađao je u Sarajevu, a zaređen je za svećenika tačno prije 25 godina u crkvi sv. Ante na Petrićevcu. Bio je na službi u Zenici, Brajkovićima, Vitezu da bi od 2001 do 2009 bio voditelj HKM Canberra & Queanbeyan – Australija odakle se vratio u svoju rodnu župu Kotor Varoš.

U svojoj propovijedi fra Pero je istaknuo važnost obljetnica i podsjetio slavljenika na zajedničko službovanje u Zenici i njihov izgled prije 25 godina i danas.

Na ovoj sv. misi bilo je nazočno oko 100 vjernika koji su došli zajedno sa svojim župnikom proslaviti ovu svetu misu. Župnik je, za sve nazočne, pripremio zakusku. Župljanke su se pridružile u nakani da što bolje ugoste prisutne pa su pripremile pite, kolače, torte a župniku darovale albu i štolu za sjećanje na njih ma gdje bio.

Župniku želimo još mnogo, mnogo godina uspješnog rada u vinogradu Gospodnjem.

Viki

piše fra Anto Šimunović

Cvjetnica

Kršćani se za proslavu Uskrsa pripremaju četrdeset dana. To vrijeme pripreme zove se Korizma. Korizmena priprema bi trebala biti u znaku činjenja dobrih djela, odricanja od grijeha i pomirenja s Bogom i ljudima – ispovijedi. Vjerujem da su mnogi pojedinci svoj zacrtani korizmeni put uspješno privedli kraju. I kao zajednica naša župa je već jedan dio svojih zacrtanih korizmeni aktivnosti ispunila. Svoje ispunjenje korizma ima u Velikom tjednu. Veliki tjedan počinje Cvjetnicom. Taj dan se blagoslivljaju grančice (masline, jele ili koje druge – ovisno o podneblju) na spomen Isusova svečanog ulaska u Jeruzalem prije njegove muke. Te grančice vjernici kasnije nose svojim kućama i čuvaju ih na časnome mjestu. U nekim krajevima te se grančice poslije misa nose na groblja.

Za naš kraj i ove godine jelove grančice donijeli su Fra Marko i Igor Mandušić – Gile s Prisladina i podijelili vjernicima a vjernici su uzvratili svojim darom za naše misionare.

U liturgiji Cvjetnice uz blagoslov

grančica središnje mjesto zauzima izvješće o Isusovoj mucu, ove godine iz Markova evanđelja. I ove godine na pučkoj Misi izveli smo ga dijaloški. To izvješće redovito ostavi čovjeka zamišljenim. Kamo sreće da malo više o tome u životu razmišljamo.

Uz Cvjetnicu nas vežu lijepe

uspomene. Kao djeca išli smo u četinu u Jelik. Osim za svoju kuću, dijelili smo i drugima, a naravno da smo za to redovito bivali i nagrađeni uglavnom jajima. A nije bilo lako doći do četine. Čak su i nama djeci prijetnja bili i šumari, jer kažu da smo oštećivali drveće. Koliko doživljaja bi se moglo ispričati...

Uskrs 2015.godine

Kršćanstvo je vjera života i radosti. Sve svetkovine koje kršćani

proslavljaju pozivaju na istinsku radost jer one slave život. Najvažnije kršćanske svetkovine su Božić – u kojemu slavimo tajnu Božjega utjelovljenja i Uskrs – svetkovina u kojoj slavimo pobjedu života nad smrću, dobra nad zlom, svjetla nad tamom...

Iako i u jednoj i drugoj svetkovini sve odiše radošću, ipak one imaju drugačiji ton. Božićna radost u sebi ima onu ljudsku dimenziju idiličnosti dok uskrsna radost odiše ozbiljnošću. Jer, težak je put do te radosti, to je put Križa. Zato, kada govorimo o vazmenom otajstvu – uvijek govorimo o Kristovoj Muci, Smrti i Uskrsnuću.

Tako smo i ove godine u našem kraju, u župama Rođenja BDM

Kotor Varoš i sv. Franje Asiškog – Vrbanjci s vjernicima proslavili uskrsne Blagdane. Na veliki četvrtak imali smo Misu večere Gospodnje, na veliki Petak smo se spomenuli tajne našega otkupljenja prateći Isusa na putu njegove muke i častili sv Križ. Tom prigodom dali smo i svoj dar za uzdržavanje naših svetišta i crkava u Svetoj Zemlji.

Sumornost Velikoga petka razbilo je svjetlo uskrsne svijeće koje nas je sve pozvalo na radost Kristove i naše pobjede nad smrću.

Tako smo u radosnom raspoloženju proslavili Uskrs u našem kraju njegujući svoju vjeru, svoje običaje i radujući se jedni s drugima.

Uskršnja događanja

Kao i prošli godina na Veliki četvrtak žene kotorvaroške župe donijele su i pakirale kolače te organizirale akciju prodaje kolača u svrhu prikupljanja sredstava za najpotrebitije u župi. Kolače su ispekle marljive ruke naših župljanki koje su uvijek spremne pomoći. Akcija je izvanredno prihvaćena, te je skupljen prihod od prodaje kolača u iznosu od 515 KM. Kolači su prodavani na Veli petak i subotu. Prihod od prodaje kolača namijenjen je onima koji su u potrebi u našoj župi.

Tom korizmenom akcijom se daje značaj nedjelji kao Danu Gospodnjem kada se okupljamo oko obiteljskog stola. U akciji su sudjelovale: Mandica Mandušić, Janja Barišić, Ankica Verić, Borka, Ivka, Mira i Branka Juričević, Anđa Tomić, Viktorija Barišić, Luca i Miladinka Marković, Jelica Đurić, Štefica Kovač, Mira Petričević, Dušica Raljić te Klara Nikolić.

Bogu hvala na daru spretnih ruku naših domaćica te velikodušnosti svih onih koji su kupnjom kolača sudjelovali ovoj akciji.

Na sam Uskrs, poslije mise, birali smo najljepše našarano jaje. Pobjedu je odnijelo jaje Mandice Mandušić, drugo najljepše je bilo Jele Marčinković, treće Mire Marić i četvrta utješna nagrada pripala je

Janji Karajici, Žiri je zbilja imao težak posao. Jaja su bila prekrasno našarana i prelijepo obojena. Čini mi se da se svake godine žene trude sve ljepše i ljepše našarati i smišljati razne šare, tako da su neka jaja izgledala kao da su od čipke izrađena.

Naravno, bila je i zabava za najmlađe koji su se natjecali u nosanju jajeta u žlici. Prvo mjesto je osvojila Josipa Marković, druga je bila Lana Miljanović, treća Martina Matičević i četvrti je bio Marko Tornjac. Bilo je zabavno i veselo gledati kako jaja padaju iz žlica. Pobjednici su nagrađeni sa po 30, 20, 10 i 5 eura.

Viki

Šaranje jaja

Vjernici, ili oni koji tek drže do običaja, uzet će i ove godine u ruke vrećice s bojama i baciti se na posao bojanja jaja – na radost najmlađih ukućana, a mi (žene župe kako nas župnik zove) s mladima smo organizirali u župnom uredu na Cvjetnicu šaranje jaja. Žene koje su našle vremena i volje došle su u

popodnevnim satima, uzele šaraljke u ruke i krenule sa svojim kreacijama. Anđa, Klara, Luca pravi su majstori u šaranju. Mi koji nismo vješti u šaranju potrudili smo se oko bojanja jaja. Malo smo se razočarali u boju jer i pored najbolje volje Mira i Ankica nisu bile zadovoljne kako su se jaja bojila. Stvar je spasila Mandica. Naravno prirodna

boja od lukovine i jaja su dobila krasnu boju.

Jaja smo šarali za potrebe Caritas, točnije patronažne službe i za korisnike Doma za stare na Petričevcu. I za naše najpotrebitije korisnike patronaže Ankica je pripremila šarena jaja koja će im odnijeti kada ih ovih dana bude obilazila.

U kotorvaroškom kraju uz Uskrs vezani su različiti običaji. Većina njih se održala do danas. Najstarija tehnika šaranja jaja poznata po ovim prostorima je tehnika šaranja voskom. Iako je ta tehnika teška i iziskuje strpljenje i vrijeme ipak se očuvala do današnjih dana a kako Anđa reče ako želiš lijepo i strpljivo našarati jaje treba ti najmanje pola sata za svako. Umijeće šaranja uskršnih jaja oživljava se kroz obiteljsku tradiciju prenošenjem na mlade generacije.

Stoga smo i mi poželjeli i želimo da se ova lijepa tradicija nastavi, da mladi vide od iskusnijih tehniku i način šaranja jaja kao i sam način bojanja jaja koji je isto tako važan.

Sretan Uskrs!

Viki

Sanacija krovšta na Sokolinama

Na inicijativu Odbora za obnovu Sokolina te uz dobru suradnju sa župnikom župe Sokoline fra. Markom Bandalom dogovorena je sanacija krovšta župne kuće koja se odnosi na limarske radove zaštite krovnih vijenaca te opasava iznad sakristije. Izvođenje radova je povjereno renomiranom obrtu kotorvaroškog sina Petru Kovačiću - LIM-ING-u.

Radovi će započeti čim vremenski uvjeti dozvole. Članovi odbora su obišli župnu crkvu i župnu kuću na kojima predstoje veliki zahvati. Članovi odbora su posebnu

pozornost skrenuli na elektroinstalaterske radove u župnoj crkvi obzirom da je riješena niskonaponska mreža te je nužno čim prije riješiti unutarnje instalacije i zatražiti priključak. Pokrenuta je i inicijativa za nabavu klupa u crkvi obzirom da je u tijeku postupak nabavke klupa u župnoj crkvi u Kotor Varošu.

Članovi odbora obišli su i gradilište izgradnje obiteljske kuće u Sokolinama izrazivši nadu u skori proljetni početak izgradnje još tri kuće u Sokolinama.

Odbor za obnovu

ŽUPA SESVETSKA SOPNICA

Posjet HKM Klagenfurt

Na petu nedjelju kroz godinu, 8. veljače ove godine, zbor župe Sv. Marije Anđeoske iz Sesvetske Sopnice kod Zagreba predvođen Monikom Blažević i župnim vikarom fra Stipom Karajicom posjetio je HKM Klagenfurt u Austriji, kako bi zajedno pjevali na svetim misama u crkvi u Klagenfurtu i Villachu. Voditelj misije fra Pavo Dominković, na početku misnog slavlja srdačno je pozdravio sve nazočne, kako domaće vjernike tako i goste pristigle iz Hrvatske, a posebno je zahvalio gvardijanu samostana sv. Ilije u Zagrebu prof. fra Boži Lujicu, koji je predvodio oba misna slavlja i uz čiju potporu je do ovog susreta i došlo.

Na misi u prepunoj crkvi na Trgu sv. Benedikta u Klagenfurtu, gdje se već više godina vjernici Hrvati svake nedjelje okupljaju i slave misu, pjevanjem gostujućeg zbora ravnala je Monika Blažević, a misna čitanja i psalam čitale su Kristina Markota i Antonija Lešić. „Sv. mise i druženje poslije je

najbolje posvjedočilo kako se s malo truda i volje mogu ostvariti lijepi i pamtljivi susreti, kojih u vremenima sve veće otuđenosti i sivila treba puno više. Susreti rađaju sreću u čovjeku, oni povezuju ljude, ostvaruju nove kontakte ili se stari učvršćuju, a sve na najljepši mogući način, pjesmom u slavu i zahvalu Bogu i bližnjemu. Vjerujemo da će ovakvi

susreti postati tradicija“, čulo se iz usta mnogih nakon sv. misa i za vrijeme druženja u dvorani misije u Klagenfurtu i Villachu.

Nakon zajedničkog objeda i fotografiranja gosti su posjetili užu jezgru grada Villacha, zahvalili ljubaznim domaćinima na lijepom prijemu, te ih pozvali da i oni uzvrate posjet samostanu i župi u Sesvetskoj Sopnici.

(FIA)

Naša majka i baka Ivka Mandić

Nakon duge i teške bolesti 14. travnja 2015. godine blago u Gospodinu preminula je naša majka, baka i župljanka Ivka Mandić. Ivka je rođena 14. ožujka 1940. godine u naselju Čepak, župa Kotor Varoš, u obitelji Ivice i Mande (rođ. Zeba) Pezerović. S nepune tri godine ostala je bez oca koji je poginuo u ratu. Godine 1956., 23. rujna crkveno se vjenčala sa Stipom Mandićem. Tijekom dugih 58 godina, Dragi Bog ih je blagoslovio sa šestoro djece od kojih su dva najmlađa sina svećenički redovnici, fra Miroslav i fra Zoran, članovi franjevačke provincije Bosne Srebrene. Unatoč nedaćama koje su je snašle na njenom životnom putu, nikad nije izgubila vjeru u dragoga Boga. Na veliku žalost, ratne 1992. godine zajedno sa svojim mužem i njihovom obitelji morala je napustiti svoj dom u Kotor Varošu, a novi dom su izgradili u naselju Domagović, župa Petrovina u blizini Jastrebarskog (Republika Hrvatska). Baka je bila najsretnija kada bi se za Božić, Uskrs i svaku subotu okupili svi unuci (Stipo, Mato, Mario, Anto, Katarina, Matej, Stjepan, Ivica, Stipo, Marija i Andrea) u Domagoviću, gdje smo svi zajedno gradili sjećanja kojima pravu vrijednost znamo sada kada baka i

didu više nisu s nama. Otkako su baka i dida 2002. godine na istim temeljima obnovili rodnu kuću svoje djece (ujke Ivce, Ante, Miroslava i Zorana, tetke Zdenke i mame Janje), ondje smo se okupljali i zajedno hodočastili sv. Ivanu Krstitelju u Podmilačje.

Otrprike mi je pet godina, trčkaram stepenicama do bakinog i djedovog potkrovlja, poprilično bezbrižna i u nekom svom svijetu otvaram vrata na kojima me omamljuju isprepleteni mirisi didove cigarete i bakinog bogatog ručka. Pozdravljam ih najljepšim pozdravom kojim su me naučili „Hvaljen Isus i Marija“, a oni mi veselo odgovaraju „Uvijek Isus bio hvaljen i Marija“. U tom trenutku ulazim u kuhinju, a bakine nježne usne se razvlače u predivan osmijeh i svojim rukama me blago stavlja u svoje krilo te me obasipa poljupcima. Svaki put ostajem oduševljena, tako je lijepa, tako posebna, tako blažena. Njena pojava pred mojim očima bila je utjelovljena potvrda kako živjeti kreposno i ostati dostojanstven na Kristovom putu. Kroz čitav naš život vodit će nas upravo tvoj i didov primjer i bit ćete nam vječni uzori. Bila si vječno mlada i nama, drugim mladima, tako

bliska, bila si borac i spremno odgovarala na nove izazove koje je život stavljao pred tebe koliko god oni teški bili; bila si skromna, a opet tako velika.

Ps 23,4

„Pa da mi je i dolinom smrti proći, zla se ne bojim, jer Ti si sa mnom. Tvoj štap i palica Tvoja utjeha su meni.“

Tvoje unuke Marija i Andrea

Pokojna Ivka Mandić

Uz nedjelju Božjeg milosrđa, u utorak, 14. travnja, preminula je, a u četvrtak, 16. travnja 2015., na groblju sv. Petra i Pavla u selu Bilice, župa Kotor Varoš u BiH, sahranjena je Ivka Mandić r. Pezerović, majka jajačkog župnika i gvardijana fra Zorana Mandića i njegova brata fra Miroslava, člana Franjevačke provincije Bosne Srebrene. Sprovodni obred predvodio je fra Ivo Orlovac, župnik i gvardijan na Petričevcu kod Banje Luke te banjolučki dekan i definator Franjevačke provincije Bosne Srebrene.

Misu zadušnicu za pokojnu Ivku predvodio je pomoćni banjolučki biskup mons. dr. Marko Semren u koncelecijaciji s četrdesetak svećenika. U misnom slavlju sudjelovali su brojni prognani Kotorvarošani i veliki broj Jajčana te znatan broj redovnica. Sve nazočne pozdravio je kotorvaroški župnik fra Anto Šimunović koji je napomenuo da je sv. misa ono najbolje što kao vjernici možemo učiniti za svoje pokojne. I biskup Semren pozdravio je sve nazočne te svima, osobito obitelji i rodbini pokojne Ivke poželio snagu od Boga

i utjehu naše svete vjere. S tom nakanom kazao je da je za vjernike grob put ulaska u život vječni, u život uskrsnuća. Svetu misu prikazao je za pokojnu Ivku kao spomen na Isusovu muku, smrt i uskrsnuće.

Biskup Semren u propovijedi je rekao: „Braćo i sestre, da bismo upoznali život pokojne Ivke potrebno je znati što je ona u životu voljela, zašto je živjela; jer, u biti, čovjek živi i umire za ono što voli i, obratno, čovjek istinski voli samo ono zašto je spreman živjeti i umirati. Dragaa obitelji Mandić.: fra Miroslave, fra Zorane, Ivica, Anto-Toni- Silvi, i kćeri Zdenkai Janjo s obiteljima, brate Mato i sestre Miro i Kate s obiteljima, cijenjena rodbino i prijatelji pokojne Ivke, u ime biskupa banjo-lučkoga dr. Franje Komarice, svih svećenika banjolučke biskupije i u osobno ime izražavam Vam sućut zbog smrti majke i bake, pokojne Ivke. Pokojna Ivka, rođena Pezerović, rođena je 14. ožujka 1940. Godine u selu Čepak od oca Ivana i majke Mande r. Zeba. 23. rujna 1956. vjenčala se sa

Stipom Mandićem iz Billica. U braku su imali spomenuta četiri sina i dvije kćeri te 11 unučadi. Njihova obitelj bila je vjerna Bogu i odana Crkvi, a Bog ih je nagradio i pozvao dva njihova sina u svoje svećenike redovnike; fra Miroslava i fra Zorana, koji su franjevci Provincije Bosne Srebrene, a jedan unuk, fra Anto, bogoslov je hrvatske Franjevačke provincije sv. Ćirila i Mtdija. U zadnjem ratu, 1992. godine, protjerana je cijela obitelj. Utočište i novi dom našli su u Hrvatskoj, u selu Domagoviću kod Jastrebarskog, župa Petrovina. Čim su se stvorili uvjeti poslije rata, obnovili su svoju kuću i koliko im je zdravlje dopuštalo boravili su u Kotor Varošu. Uvijek su zajedno dolazili u Kotor Varoš. Jedno drugome bili su pomoć i podrška do zadnjih svojih snaga. A tek poslije uzdali bi se u druge. Kada Ivki narušeno zdravlje nije omogućavalo da dođe na nedjeljnu sv. misu u župnu crkvu, redovito je i ponizno tražila sv. pričest i, po potrebi, ispovijed od župnika kod svoje kuće, kao i njezin Stipo koji je prije četiri i pol mjeseca prešao u kuću Očevu.

Uvijek su bili spremni pomoći svojoj rodnoj župi i živjeli su za nju. Kako je živjela, tako je i prešla Gospodinu s vjerom: „ Oče u tvoje ruke predajem duh svoj.“ Ova predanost Bogu, te strpljivost, brižnost i poniznost odgovaraju vjerničkom životu naše pokojnice. Nadam se da odgovaraju i svima nama koji smo žalosni, jer danas moramo reći zbogom jednoj dragoj osobi povjerenjem, unatoč dubokoj žalosti i boli zbog rastanka. Ne pokazuje li nam pokojni-čina predanost Bogu da smijemo doista imati razloga uzdati se u onoga koji nas uzima u svoje ruke, koji nas ljubi i u kojega se smijemo pouzdati. Naša pokojna sestra Ivka vratila je svoj život od 75 godina u Božje ruke. Sigurno je bila pripremljena u smrtnom času s vjerom u rassetoga i uskrsloga Isusa Krista. Vratila je svoj život u Božje ruke i Bog je sada drži u svojim rukama. Njezin cilj, a i naš je cilj, zaštitnička ruka Božja koja je i na Golgoti bila cilj rassetoga Isusa Krista, koji je taj trenutak pretvorio u trenutak spasenja. Vjerujemo da smrt, doista, nema zadnju riječ i da mračni grob nije zadnje počivalište. Naš cilj i naša budućnost jesu zaštitničke Božje ruke. One nas nose, štite, vole i blagoslivljaju. One su naše posljednje počivalište i mjesto počinka. Kao što Otac uskrisuje mrtve i vraća im život, tako i Sin vraća život komu hoće. Ovo je razlog neizmjerne radosti za vjernika; znati

da će biti oživljen od Isusa Krista, znati da od njega dolazi život, jer ovaj zemaljski život sa svojim svim ljepotama i darovima ipak ne uspijeva ispuniti očekivanja našega srca. Bog je tako ljubio svijet te je dao svoga Sina Jedinorođenca da nijedan koji u njega vjeruje ne propadne, nego da ima život vječni. Veće ljubavi od ove nema, da se Bog daruje u Sinu da spasi čovjeka, da spasi svijet. To je Božje sebedarje svijetu. To je njegov konkretni dar. Bog je dao svoga Sina da se po njemu spasimo.

Samo prava ljubav može spasiti ne osuđujući, te oprostiti i onda kada je iznevjerena. Evo razloga koji jača nadu svakog vjernika u Gospodina. Doći će uskrsnuće i bit će uskrsnuće istine i pravde.

Ova Kristova riječ dubinski je poticaj i angažirani život u dobru, u svjetlu, temelj nade, ispunja vjernika izvanrednim zanosom prema dobru, žrtvi i vjernosti. Ivka je to vjerom prihvatila i živjela te velikodušno darovala i svoja dva sina, fra Miroslava i fra Zorana Crkvi i franjevačkom redu u Franjevačkoj provinciji Bosni Srebenoj, gdje oni vode ljude Uskrsnome, propovijedajući im radosnu vijest, i zato smo joj zahvalni. Posvećene osobe su živi i radosni navještaj Božje

ljubavi među ljudima. Čvrsta vjera u Boga, sakramentalni život, svagdanja molitva, skrb za obitelj, jednom riječju potpuno sebedarje Bogu po obiteljskom životu bio je smisao njezina života. Ovo je poruka koju nam daje danas naša draga pokojnica Ivka kada se opraštamo od njezinih zemnih ostataka. Želimo joj i molimo da uživa blaženi život u Bogu Ocu, u uskrsnomu Kristu, u koga je vjerovala i od koga je živjela. Dragaa Ivka, počivaj u miru Božjemu, u svom Kotor Varošu, uz svoga Stipu,“ rekao je biskup Semren.

Na kraju mise zadušnice župnik fra Anto Šimunović izrazio je sućut obitelji pokojne Ivke i zahvalio Bogu za sve ono što je ona dala Crkvi, kotorvaroškom narodu, zavičaju i cijelom svijetu, osobito što je bila uzorna supruga, majka i vjernica. Istaknuo je da je vjerno vratila Gospodinu ono što je od njega dobila. Zbog toga svi možemo biti zahvalni i Bogu i njoj koja je bila dio nas, rekao je župnik Šimunović te potom spomenuo veći broj telegrama sućuti obitelji pokojne Ivke od poznatih javnih osoba iz BiH i R. Hrvatske, među kojima je bila i sućut vrhbosanskog nadbiskupa, kardinala Vinka Puljića te poruka biskupa Franje Koma-riće koji je misu za pokojnu Ivku slavio u Poljskoj.

Potom su se u ime obitelji od pokojne Ivke oprostili unuk Mario i sin fra Zoran, jajački župnik i gvardijan, koji je zahvalio Bogu za život svoje majke Ivke i oca Stipe te svima koji su sudjelovali u misi za pok. Ivku njenom pokopu i pripremi mise i pokopa, nakon čega je ispred župne crkve bio zajednički objed.

Napominjem da su pokojnoj Ivki partizani ubili oca Ivicu kad je ona imala smo dvije godine. Ivka je u Kotor Varošu završila četiri razreda osnovne škole. Vjenčala se u župnoj crkvi Male Gospe u Kotor Varošu, i to u šesnaestoj godini života, što je bilo znak istinske ljubavi koja je takva ostala zauvijek. Kao skoro i svi Kotorvaroški Hrvati proživjela je sve strahote rata i progonstva. Kad su Srbi zauzeli Kotor Varoš, Ivkina obitelj je 18. listopada 1992. godine, zajedno s pet-šest tisuća Hrvata i Muslimana odvedena u progonstvo. Uspjeli su živi doći do Viteza, potom su otišli u Matulje kod Opatije i konačno u selo Domagoviće, župa Petrovina u općini Jastrebarsko kod Zagreba, gdje su sagradili novu obiteljsku kuću.

Suprug Stipo 1998. godine prvi puta poslije rata dolazi u Kotor Varoš, a pokojna Ivka 1999. godine. U Kotor Varoš počeli su češće dolaziti sredinom

2000. godine kad im je sin fra Zoran tamo imenovan župnim vikarom, a župnik je bio fra Pero Karajica. Kao i skoro sve hrvatske kuće u Kotor Varošu, tako je i njihova bila spaljena, pa su kratko vrijeme u više navrata spavali u župnoj kući.

Suprug Stipo vodio je radove na obnovi župne kuće, grobljanske kapelice u selu Baščini, filijalne crkve u Bilicama, župne crkve i kuće u i sada potpuno praznoj župi Sokoline, grobljanske kapelice u Sokolinama, filijalne crkve u selu Plitska u skoro, također, praznoj župi Vrbanjci i na filijalnoj crkvi u sokoljskom selu Jakotina. U to vrijeme pokojna Ivka čuvala je Župni ured u Kotor Varošu i brinula se za župnu kuću i svoje fratre. U jesen 2001. godine obitelj pok. Ivke i Stipe dobila je donaciju u građevinskom materijalu pa su sebi u Kotor Varošu sagradili novu kuću.

Pokojna Ivka živjela je život jedne tihe i skromne domaćice. Iznad svega štovala je Boga i Gospu te im se neprestano molila. U braku sa suprugom Stipom, koji je umro 27. studenoga 2014. godine, živjela je pedesetosam godina, dva mjeseca i dva dana. Puno su se voljeli i poštivali. Nikad se nisu posvađali. Što više, nikako nisu mogli živjeti jedno bez drugoga. Pokojna Ivka umrla je samo četiri mjeseca i devetnaest dana nakon smrti svog voljenog supruga Stipe. Sav svoj život provela je moleći i u molitvi odgajajući svoju djecu i unučad. Stoga nas ne čudi što je bila vesele naravi i što njezina djeca tvrde da je ona bila najbolja osoba i majka na svijetu.

Opremljena svetim sakramentima, blago je u Gospodinu preminula u svojoj kući. Na sprovodu su joj bila 42 svećenika, zajedno s biskupom Semrenom. Od tog broja četrnaest svećenika bilo je iz jajačkog samostanskog područja.

(Telegrame sućuti poslali su: kardinal Vinko Puljić, arhitekt crkve u Jajcu prof. dr. Marijan Hrzić, član Predsjedništva BiH Dragan Čović, predsjednik Doma naroda parlamentarne skupštine BiH Bariša Čolak, zamjenica predsjedatelja zastupničkog doma PSBiH Borjana Krišto, glavni tajnik HDZ-a Hrvatske Milijan Brkić, ministrica obrane BiH Marina Pendeš, ministar u vladi RS Davor Čordaš te estradna zvijezda sa Širokog Brijega Ivan Mikulić. Na sprovodu je bio i arhitekt, akademik prof. Marko Mušić. Biskup Franjo Komarica je na putu u Poljskoj imao u četvrtak sv. misu za pokojnu Ivku).

Kotor Varoš, 16. travnja 2015.

Stipo Marčinković

Da bismo izbjegli suvišno pitanje poslužit ćemo se sljedećim skraćenicama za pojedina sela (mjest): Baščina (Baš), Bilice (Bil), Čepak (Čep), Dabovci (Dab), Duratovci (Dur), Jakotina (Jak), Kotor (Ko), Kotorišće (Kot), Kotor Varoš (KV), Novo Selo (NS), Orahova (Or), Plitska (Pl), Podbrđe (Pod), Postolje (Post), Rujevica (Ruj), Slatina (Sl), Srednje Brdo (SB), Šibovi (Šib), Viševice (Viš), Vrbanjci (Vrb) Zabrđe (Zab) i Zgrade (Zag).

PREZIME	SELA KROZ POVIJEST	SELA 1986.
Subotić	Pol	
Svalina	Sl	Sl
Šarić	Or	Or
Šarkić	Sok	
Šimić	Pl, Vrb	Kot, Pl
Šimunović	Zab	Zab
Šipura	Pl, Sok, Zag	Bil, Dab, Pl, Sok
Šipurić	Pl, Sok	
Škrobić	Dur, Jak, Šib, Zag	Dur, Jak, Kot, KV
Šobloher		Ko
Šubara	Post	Db, Ko, Kot, Post, Ruj
Šubarić	Pl, Vrb	
Tadianić	Bil	
Tadić	Čep, Dur, Jak	
Tikvić	Čep	
Tokalić		Šib
Tomaš		Šib
Tomašević	Dur	
Tomić	Dur, Zab	Čep
Topalović	Bil, Pod, Post, Ruj, Vrb, Zab	Čep, Ruj, Zab
Topo	Bil	
Tulić	Pod	
Tvrz		KV
Udovičić	Or	
Vardić		Šib
Vidić	Baš	Sl, Zab
Vidić-Ripa		
Vidović	Čep, Or, Pl, Post, Šib,	Vrb Baš, Čep, KV, NS, Pl, Post, Šib, Vrb, Zab
Vilus	Zag	Ko, Zag
Vilusić	Zab	
Vilusović	Jak, Zab	
Vinočić	Dur, Jak, Šib	
Vinojčić		Dur, KV, Šib
Vinovčić	Dur, Jak	
Vivinović	Dur	

PREZIME	SELA KROZ POVIJEST	SELA 1986.
Vuičić-Franić	Baš, Bil, Dur, Pl, Ruj	
Vuić	Baš	
Vujeva	Pod	Pod
Vujičić	Zab	Baš, Dur, Sl
Vuković	Čep, Šib	Šib
Vulić		KV
Zarni	Pl	
Zebić	Dur, Pl, Or, Pod, Sok, Šib, Zab	Čep, Ko, KV, Pl, Pod, Ruj, Sok, Šib, Zab
Zeba	Bil, Jak, Pl, Pod, Ruj, Sok	Kot
Zlobić	Ruj	
Zorić		Kot
Zorkić	Pod, Zab	KV, Pod, Šib
Zrilić	Or	

S. Kovačić, Katolici u kotorvaroškom kraju, Svjetlo riječi, Sarajevo, 1989.

Dopresjednik Republike Srpske gospodin Josip Jerković

Kratko nam se predstavite. Odakle dolazite, što ste do sada radili i gdje?

Zovem se Josip Jerković, diplomirani sam inženjer prometa. Dolazim iz Unke, općina Brod. Zadnjih 20 godina radio sam na pitanjima obnove i povratka Hrvata najviše u dijelu Bosanske Posavine, što kao šef ureda za obnovu, izbjeglice i raseljena lica Vlade Županije Posavske, ali i kao šef Kluba Hrvata u Vijeću naroda RS. Na izborima 2014. izabran sam na mjesto dopredsjednika RS kao legalni i legitimni predstavnik Hrvata.

Dopredsjednik ste RS, recite nam što mi Hrvati koji ovdje živimo možemo očekivati od Vas ili pak oni koji se nisu još vratili, a o tome razmišljaju?

Ja jesam dopredsjednik RS, ali nisam svemoguća osoba i nemam „čarobni štapić“, niti mogu učiniti nešto što ne može učiniti današnje društvo. Činjenica je da Hrvati, kao i svi drugi građani na području Republike Srpske dijele istu sudbinu. Možemo postaviti još dva pitanja. Što smo mi kao građani koji očekujemo nešto od dopredsjednika RS učinili na dan održavanja parlamentarnih izbora 2014. i koliki je to broj glasova koje smo imali, npr iz Kotor Varoša, a onda ćemo vidjeti što očekivati od izabranih osoba. Mišljenja sam da mi Hrvati izlaskom na izbore odlučujemo kako i koliko želimo pomoći sami sebi izborom svojih predstavnika u tijelima, kako jedinica lokalne, tako i entitetske/državne vlasti.

Ja ću kao dopredsjednik zastupati prvenstveno Hrvate, ali i sve ostale koji mi se obrate za pomoć. I one koji su glasovali za mene, ali i sve druge koji su glasovali protiv mene ili nisu izašli na izbore, naravno koliko mi to ovlasti dopredsjednika dozvoljavaju. Ovlasti dopredsjednika su jako ograničene, ali ću učiniti sve da pomognem.

Čitali smo da ste izjavili da su Hrvati povratnici u RS sigurni. Donekle se služimo s tim, ali što je s imovinom koja se uporno krađe i

uništava (npr. sječa hrvatskih privatnih šuma)?

Da, pitanjem je naglašena krađa sjećom hrvatskih šuma. Pitanje krađe šuma smo provlačili unazad 10-ak i više godina. To je pitanje koje nije novost, ali je teško dati odgovor na to pitanje. „Ljudi mi u razgovoru znaju reći da je to pitanje krađe šuma u vlasništvu Hrvata već „riješeno“, budući su sve šume već pokradene i isječene! U dosadašnjem radu sam uputio niz dopisa i zamolbi, kako prema međunarodnim predstavnicima, tako i prema svim drugim domaćim nadležnim institucijama, kako bi stali u kraj krađama. U pojedinim slučajevima policija je prema prijavama uhvatila počinitelje, ali su to samo pojedini slučajevi, jer je, budimo realni, jako teško pokrivati sva područja i spriječiti kaznena djela.

U suradnji s policijskim postajama u općinama i gradovima RS-a, koliko je to moguće, radimo na prevenciji sprječavanja svih kaznenih djela s kojima se susreću hrvatski povratnici (provale u obnovljene kuće, krađa šume itd).

Zašto ćete se boriti u ovom mandatu za Hrvate: za njihovo veće

zapošljavanje, za obnovu imovine?

Problem nezaposlenosti je veliki kod svih naroda. Primjećujemo mnogo hrvatskih poduzeća koje su otvorile svoja predstavništva, ali isto tako je poznato da mahom zapošljavaju Srbe.

Kako pomoći Hrvatima da dođu do zaposlenja? Možete li Vi tu pomoći?

Kao predsjednik kluba Hrvata u Vijeću naroda RS-a, insistirao sam na provođenju članka 3. Zakona o lokalnoj upravi i samoupravi, odnosno dijela koji se tiče zastupljenosti Hrvata u tijelima lokalne samouprave, ali i institucija vlasti prema popisu stanovništva iz 1991. Na tome ću inzistirati i s položaja dopredsjednika.

Bitno je također naglasiti da se Hrvatima može pomoći kroz zapošljavanje u predstavništvima poduzeća iz Hrvatske, ali moramo imati jedno na umu da se pri dobivanju dozvola za rad i registraciji poduzeća uvjetuje broj uposlenih, kako Hrvata, tako i Srba, te svih drugih naroda na području gdje se pojedino poduzeće otvara.

Možemo samo pozvati što više poduzeća iz Hrvatske da otvore svoja predstavništva u Republici Srpskoj i zamoliti vlasnike da imaju u vidu da su to Hrvati povratnici, te da ih uzmu kao prioritet pri zapošljavanju.

Imate li namjeru susretati Hrvate u okolnim gradovima, upoznati se s njihovom problematikom?

U mom programu rada koji sam izradio zajedno sa savjetnicima, napravljen je plan djelovanja, te smo u prvih šest mjeseci stavili kao prvo susret sa svim predstavnicima Vlade Republike Srpske, ali i susrete sa svim predstavnicima lokalne vlasti, udrugama povratnika, kao i sa svim osobama i poduzećima kojima rukovode Hrvati kako bi snimili stanje o broju uposlenih, te o mogućnostima zapošljavanja Hrvata povratnika. Svakodnevno sam u kontaktima s Hrvatima povratnicima od Bosanske Posavine do Trebinja i sukladno mogućnostima rješavamo pojedine zahtjeve koliko to omogućavaju ovlasti dopredsjednika.

Kad Vas očekujemo u Kotor Varošu s nekim konkretnim zamisli-

ma kojima bi se moglo pomoći ovdje. Dosta je starijih, a tu su i mladi koji studiraju, mladi koji su bez posla. Na koji način im se može pomoći?

Ja sam već dva ili tri puta od moga imenovanja bio u Kotor Varošu, te planiram svakako u skorije vrijeme i službeni posjet načelniku općine kako bih razgovarao o političkom, ekonomskom i gospodarskom stanju. Na žalost u ovom trenutku ne mogu ništa konkretno uraditi po pitanju mladih koji studiraju ili su bez posla, ali ću svakako poduprijeti svaki projekt ili pokušaj zapošljavanja mladih, te ću učiniti sve što je u mojoj moći da im se pomogne.

Dosta Hrvata odlazi iz BiH žaleći se da im njihovi predstavnici koji su na vlasti „ne žele pomoći“. Je li to istina?

Konstatacija da Hrvati odlaze iz BiH žaleći se da im njihovi predstavnici „ne žele pomoći“ prema mom sudu nije istinita. Nema niti jednog predstavnika u RS ili BiH koji ne bi pomogao svom narodu. Samo se postavlja pitanje što je to što se može

pomoći i što je to u čemu se želi pomoći. Mi ćemo sve učiniti da Hrvati ostanu na području, kako Kotor Varoša, tako i u Republici Srpskoj. Postavlja se pitanje zašto drugi narodi odlaze iz BiH? Ista situacija je i s Hrvatima iz Republike Hrvatske. Razlog je jednostavan, zbog općenito teške situacije, ljudi odlaze tražeći bolje uvjete života, tzv „trbuhom za kruhom“. Hrvati iz RS, ali i iz BiH odlaze iz gore navedenih razloga i ne stoji teza da su za odlazak Hrvata krivi predstavnici u vlasti RS i BiH.

Što biste na kraju ovoga razgovora poručili našim vjernicima i čitateljima?

Poručujem svim vjernicima, čitateljima Glasnika Kotorvaroškog kraja, ali i svim građanima Kotor Varoša: ne gubite nadu, nemojte prodavati svoja ognjišta, koja će sigurno u budućnosti biti od velike vrijednosti.

SVIM VJERNICIMA KOTORVAROŠKOG KRAJA ŽELIM SRETAN I BLAGOSLOVLJEN USKRS!

Razgovarala: Viki

Naši darovatelji

Za KSA

1.	Jozo i Ankica Kljajić	20 EUR
2.	N.N.	20 KM
3.	Ivan Lukić-Čivija	100 KM
4.	Ivica Marković Mate	50 KM
5.	Daliborka Bjelobrk	5 EUR
6.	N.N.	10 KM
7.	obitelj Stipe Mandića	50 EUR
8.	Marko (Lola) Pranjčić	50 KM
9.	Mato Kljajić	50 HRK
10.	Augustin Vidović	50 EUR

Za crkvu Sokoline

1.	Fra Stipo Karajica	50 EUR
2.	Mile Kuzek	30 EUR
3.	Marko Bjelobrk	200 HRK
4.	Mato Kljajić	100 HRK
5.	obitelj + Stipe i Ivke Mandić	200 KM

11.	Nada Tepić	20 KM
12.	Ljubica Čolić	50 EUR
13.	Luca Zeba	10 KM
14.	Marko Grgić	20 EUR
15.	Mara Marić	20 EUR
16.	Manda Marić	100 HRK
17.	Miroslav Vidović-Dučo	20 KM
18.	Ivka Šimunović	5 KM
19.	Mato Marković	50 EUR
20.	Marko i Ana Pezerović	50 KM
21.	od prodaje kolača	515 KM

Za crkvu Vrbanjci

1.	N.N.	50 KM
2.	Jozo Petrušić	50 EUR

Priredio: mons. Ivica Božinović

Banjalučki trapisti (20)

Navršilo se 140 godina od dolaska prvih trapista u Delibašino Selo, kod Banjaluke, i 100 godina od smrti osnivača samostana Marija Zvijezda oca Franza Pfannera. Ove godišnjice povod su da opet bude progovoreno o njima i njihovim velikim zaslugama za sveukupni razvoj Banjaluke i njenog kraja. Nažalost, riječ je o zaslugama koje su proteklih desetljeća premalo vrednovane i zaboravljene

Djela Brune Diamanta

Dvojica ljudi istog prezimena, Diamant, nose najveću zaslugu da je sagrađena velebna trapistička crkva. Jednog smo već upoznali. To je opat Bonaventura Drugi, treći opat trapističke opatije Marija Zvijezda. Drugi je Bruno, akademski kipar, bratić opatov. No, tko je doista Bruno Diamant? Upoznajmo ga поближе!

Rođen je 3. svibnja (maja) 1867. godine u Friedrichshafenu na Bodenskom jezeru od oca Johanna i majke Marije, koja je umrla kad mu je bilo dvije godine. Studirao je u Munchenu od 1884. do 1887. godine. Te godine otišao je na odsluženje vojnog roka. Iz toga vremena potječe njegov prvi kiparski rad. Naime, car Vilim Prvi rado je dolazio na odmor u Friedrichshafen kralju Wirtemberškom. Bruno je napravio brončanu bistu cara Vilima Prvog i uručio mu je. Taj uspješni rad oslobodio ga je služenja šest mjeseci vojnog roka.

Oženio se 1894. godine. Koliko je poznato imao je samo kćer Mariju.

Suradivao je s više umjetnika i osim

u Njemačkoj, stvarao je u Belgiji, Italiji, Bugarskoj i Poljskoj. Samostalno je radio sedam godina.

U Mariju Zvijezdu je došao 1922. godine na poziv svoga bratića opata Bonaventura Drugog i aktivno se uključio u projektiranje buduće crkve. U Bosni je uz kraće prekide ostao sve do 1932. godine.

U Banjaluci ostavio je više djela. A. Ravlić piše: "Za vrijeme dugogodišnjeg boravka u Banjaluci ovaj vrsni kipar rado je bio angažiran za izradu skulptura u Banjaluci i okolici. Tako je Bruno Dijamant autor Spomen-krstače banja-lučkim veleizdajnicima, na banjalučkom pravoslavnom groblju, biste kralja Petra Prvog i ornamenata na zgradi pozorišta u Banjaluci, te spomenika prvom banjalučkom biskupu Marijanu Markoviću. Njegovo djelo su i četiri reljefno izrađena lika (kralja Tomislava, Matije Gupca, Petra Zrinjskog i Josipa Juraja Strossmayera) na bosanskogradiškom, šest metara visokom spomeniku autora arhitekta Ivana Eckerta, otkrivenog u povodu "tisućugodišnjice Hrvatskog kraljevstva 1925. godine" ("Svijet").

Bista nadbiskupa zadarskog, dr Vinka Pulišića na otoku Olibu, u njegovoj rodnoj kući, spada među najuspjelija djela Brune Diamanta.

Za izvanredne zasluge na polju crkvene umjetnosti dobio je 8. svibnja (maja) 1928. godine od pape Pija Jedanaestog visoko papinsko odlikovanje Križ "Pro Ecclesia et Pontifice".

Želio se povući u Mariju Zvijezdu pred kraj života, ali rat ga je spriječio u njegovoj nakani. Umro je u Munchenu 1942. godine u 75. godini, proživjevši bombardiranje svoga grada.

Najljepši nadgrobni spomenik sigurno mu je opatijska crkva samostana Marija Zvijezda, u koju je tijekom deset godina neumornog rada uložio toliko ljubavi i umjetničke vještine. Tu je stvorio ogroman umjetnički opus u mramoru, kamenu bihacitu, reljefima i drvetu.

Na ulaznom portalu crkve susrećemo prva djela kipara Brune Diamanta: sv. Juraj, sv. Ilija, sv. Petar i sv. Pavao.

Crkva je trobrodna bazilika. Središnja lađa duga je 60, a široka 10 m. Odlikuje je dobra akustičnost. Osvijetljena je sa 24 prozora poredana na uzdužnim zidovima glavne lađe.

Glavnina radova Brune Diamanta je upravo u unutrašnjosti crkve: reljefi na oltaru i zidovima centralne lađe, obojeni reljefi u svetištu, kapiteli stupova, korske klupe, 15 pomoćnih oltara i glavni oltar.

Na kapitelima četiri stuba križišta prikazao je utemeljitelje cistercitskog reda: sv. Benedikta, sv. Bernarda, sv. Roberta i sv. Stjepana. večera.

Slijede kapiteli na kojima je prikazao osnivača Marije Zvijezde i njezine dosadašnje opate, duhovne vrednote i prizore iz svakodnevnog samostanskog života.

Na 24 kapitela predstavio je, dakle, povijest trapističkog reda i samostana Marija Zvijezda.

Na unutrašnjim zidovima glavne lađe umjetnik je izradio osam reljefnih kompozicija (visine 300 cm, dužine 350 cm) na kojima je predstavio sljedeće teme: Navještenje Marijino, Krist s dvanaest apostola, Sinajski zakon, Mudre djevice, Kain i Abel prinose žrtvu, Žrtva Abrahamova, Žrtva Melkisedekova i posljednja U svetištu i na zidnim plohamu transepta izradio je nekoliko bojenih reljefa.

U svetištu je smjestio glavni oltar iznad kojega je bio baldahin. Stajao je na četiri velika mramorna stupa. Tu je također smjestio i opatsku stolicu izrađenu od mramora. U svetištu je izradio i kip Blažene Djevice Marije visok 2,60 m. Njegova su djela kip sv. Bernarda u dvorištu samostana, te kompozicija Raspeće, u samostanskom vrtu.

Izrezbarene korske klupe, koje su bile postavljene u središnjoj lađi crkve, također su djelo Brune Diamanta.

O drvorezbarskom umijeću B. Diamanta piše S. Tihčić: "Korske klupe u crkvenoj lađi predstavljaju zanimljiv primjer rezbarskog umijeća višestrano nadarene stvaralačke ličnosti Bruna Diamanta. Jednostavne, bez suviše dekoracije (zapažaju se samo rijetki, plitko urezani ornamenti na ravnim površinama i naizmjenično postavljene figure orla i lava na mjestu naslonjača

za ruke), čiste u proporcijama, otkrivaju smisao umjetnika za jednostavnu ljepotu. Ispred klupa je krasan ambon, koji uz ornamentalne urese sadrži plastično rezbarenog goluba, dva anđela-karijatide i reljef četvorice evanđelista. Krunu drvorezbarskog umijeća Bruna Diamanta u ovoj crkvi predstavlja sakristija (vis. 375, duž. 1200, šir. 700 cm) rađena u drvetu i tim materijalom obložena sa svih strana".

A. Ravlić piše: "Oko 10 godina, najmanje jedno desetljeće, sa kraćim prekidima, proveo je Bruno Diamant u banjalučkom kraju. Spomenuti o. Anton Artner rado je ispričao jednu zanimljivost, koju je svojedobno pripovijedala kćer Brune Diamanta (umrla je u 91. godini), a vezano je za kiparov boravak u Delibašinom Selu. Po ovom predanju Bruno, koji nije baš bio neki vjernik, uvijek je do odlaska u Banjaluku, za sve okrivljavao suprugu i kćer. Međutim, kad se vratio iz Marije Zvijezde bio je potpuno drukčiji, smiren i bez nervoze". Oplemenjujući novu crkvu svojom umjetnošću, crkva je oplemenila njega!

Orgulje

Trapisti su 1922. godine kupili električne orgulje, koje su bile izrađene u firmi "Mauracher" u Linzu 1921. godine. Bile su namijenjene za staru samostansku crkvu. No, budući da se u to vrijeme već počelo s projektiranjem nove crkve, odlučio se sačekati njezinu izgradnju. Od 8. prosinca (decembra) 1927. godine,

kada je crkva blagoslovljena, do kraja Drugog svjetskog rata orgulje su bile u svakodnevnoj uporabi. Orgulje su tada zašutjele, jer je trebalo na njima izvesti nužne popravke. Uvjeti za sanaciju orgulja stvorili su se tek nakon dva desetljeća. Bile su smještene na malom koru, lijevo pokraj oltara.

Biblioteka

Opatija Marija Zvijezda se tijekom desetljeća razvijala i kao središte kulture. Pokazuje to i danasve njezin veliki fond biblioteke.

O samostanskoj biblioteci piše J. Višekruna: "Prema popisu koji je 1933. godine sačinio samostanski bibliotekar P. Rafael Urban, koji predstavlja ujedno i posljednji izvršeni popis nekada sredene Biblioteke, jasno i pregledno se može ustanoviti čime je sve raspolagala Biblioteka.

P. Rafael Urban, samostanski bibliotekar, razvrstao je Fond Biblioteke u nekoliko oblasti, prema tematici, uključujući tu i časopise, od kojih su neki štampani i u samostanskoj štampariji, kao npr. "Putokaz", "Brat Gabriel" i dr. Od ukupno 34 oblasti, koliko ih je zastupljeno, navodimo samo neke: filozofija, teologija, dogmatika, moralika, pastoralna medicina, Biblija, kanonsko pravo, homiletika, retorika, pedagogika, crkvena povijest, redovnička povijest, svjetska povijest, ratna povijest i vojna djela, umjetnost, muzika, fizika, kemija, astronomija, matematika, filologija, sociologija itd.

Knjige su štampane na raznim jezicima, od kojih su one pisane na njemačkom i latinskom najzastupljenije, što je i sasvim razumljivo. Knjige su štampane na sljedećim jezicima: njemački, latinski, hrvatskosrpski, francuski, slovenski, grčki, engleski, hebrejski, ruski, poljski, češki, talijanski i mađarski..."

Sa sudbinom ove vrijedne i nekad sredene biblioteke susrest ćemo se kasnije.

Nastavit će se...

Mlinovi

Iz dnevnika jednog hodočasnika (neki kažu litalice)

Jedan od važnijih čimbenika u gospodarskom životu našega kraja, bili su mlinovi. Škrta zemlja je davala svoje plodove oplemenjene trudom i znojem. Orana su polja, brda, a plugove vukli volovi i konji. Brazda se slagala polagano. Kod oranja su bili uključeni svi ukućani. Orač drži plug, mlađi vode konje, volove, djeca nose vodu, kamenje. Domaćice kuhaju grah, savijaju pitu. Nitko sretniji od orača kad se brazda dobro slaže, kad sunce sija. Do žita je još daleko, ali sve u svoje vrijeme. Brazdu treba nagnojiti, žito zasijati, čuvati od ptica, goveda, ovaca. Ako Bog da kišu u pravo vrijeme u jesen će biti plodova. Biti će veselja. U jesen svakog obilja u koševima, badnjevima, ambarima i kramovima. Suho žito završava u mlinu. Mlin pravi bungur i brašno a od brašna nastaje kruh, pita, burek, pura. Od bungura vješte stopanice prave keške, sarmu. Mlin je trebao potok, rijeku. Toga je bilo hvala Bogu. Voda se navodila na mlin, poslije ubrzavala, a već ju je čekao drugi mlin i tako do ušća. Trebalo je puno umješnosti za napraviti mlin. Uključivali su se tu zidari temelja i brana, majstori za

drvenariju i pokrivanje, klesari za žrvanj. Žito je stizalo na konjima, vuklo u kolima, nosilo na leđima u mišinama i vrećama. A vraćalo se brašno. Vješt mlinar je trebao znati navestivodu da ide na peraja, očistiti lišće iz vode kad u jesen zalisti, otući led kad zimi zaledi, namjestiti žrvanj damelje sitno. Ako se koristio tuđi mlin, davao se ujam (ušur) za uslugu mljevenja. Vagalo se kantarom, mjerilo varičakom (drvenom posudom). Kad je brašno stiglo kući stavljalno se u badanj, u brašljeno. Kruh se cijenio, mrvice pobirale. Brašno je svetinja. Bilo je malo a jelo se slatko. Život je tekao lagano, polako. Tko ga je živio veselo, bio je radostan, tko je bio namrgođen i život mu je bio tmuran, težak, dosadan. Sve mu je smetalo: i lišće, i kamenje, sunčano i tmurno nebo, ptice. Mlin im je bio daleko, mišina teška žrvanj bučan. Veseli mlinari su uvijek pjevali, zviždukali, mahali, pozdravljali, skidali šešir. Dan im je bio veselo, vrijeme brzo prolazilo, lako su zaspali, dobro se naspavali i sutra opet bili veseli. Užitek je bio ići uzvodno potokom ili rijekom, obilaziti mlinove, sresti mlinare, pročavrljati, popričati. Sa svih strana šuma, šušanj, ž

žubor potoka, ptice i vjeverice. Prava idila. Mlin je sveto mjesto zaogrnuto tajnom za onoga tko ga ne poznaje. U mlin se ulazi dostojanstveno i polako. Središnje mjesto pripada koševima i žrvnjevima. Uokolo vreće, mišine, kantar. Po daskama bijelo od brašna, mlinar bijel i po obrvama, krov iznad daščani. Žubor potoka naglašen, pa se u mlinu se pričalo glasnije da se nadjača šum potoka. Mlinova više nema. Nestali su. Život ih je pregazio. Žito se sije na nepreglednim poljima, vozi vagonima, melju ga veliki mlinovi na struju. Kruh se peče u velikim pekarama, ali, ne cijeni se više kao nekada. I nemiriše kao nekada. Iz pekare Ante Pekara miris se širio cijelom Čaršijom. O mlinovima se razgovara na kavama, na susretima. O njima pričaju stariji koji su bili mlinari u mladosti. Pojavi se i pokoja suza. U Kutjevu sam sreo Ljubu Bandala. Živo je pričao o potoku Svinjari, koji izvire ispod Jezerina, i njezinim mlinovima. Na kavi je pričala Kata Kljajić (Kajo Pejavić) iz Podbrđa, Marija Draguljić pok. Ive iz Vrbanjaca, Anto Petrušić (Cestar) iz Podbrđa, Mato Bjelobrk (Mlinar) iz Vrbanjaca, Petar Zeba (Đugum) iz Zabrđa, Lucija Topalović iz Zabrđa. Jelica Šipura je dala dosta podataka o mlinovima na Bosanki u Plitskoj. Podatci su prema sjećanju pa se mogu dogoditi nenamjerni propusti. Svakako, hvala svima koji su pridonijeli u prikupljanju podataka. Na Svinjari bijahu mlinovi: Miškića, Grgića (Kovačevića), Franića, Bandalov, Zebin, Kavedijin, Šimunovića, Baščinski, Topalovića Jure (Babe), Kelin, Topalovića (kod Godine kuće), Mate Zorkića, Jelkin, Donin Na Vrbanji: Đorđin (u Crnoj Rijeci), Cvijetića Lazarev, Gajić Jakova (kod Ravni), Nike Matića (u Stulijama), Bujdin, Vujevin, Baščinkića (Stipića), Vidovića (u Otokama), Zorkića (kod Šibljanske ćuprije), Ilije Batljana (ispod Rokova groblja), Pekežov (kod ćuprije u Jeničarima), Ozića mlin (kod stare pijace u Čaršiji), Joze Viševkina (u Kotorišću), Ive Jamana (u Kotorišću)..

Iznad Stiskli: Ilije Bumbe, Derviša Pličanića, Jake Piličića (Ičatovića), SuljeKantića, Piličić Markice, Šemse Kovačića, Asima Alagića, Mustafe Pličanića, Jure Čolića (Ripe), Ilije Čolića. Na Rici iza podbrdskih brda: Zekića (kasnije Batljanov), Zebin, Pejavića (Kljajića), Mate i Ive Ilna (Kovačića), Jakovljević (Kovačić), Ivana Jozukina (Lukića), Kačarević (Julardija), Suknjarević, Ilije Kovačića Aninog (Orinog). Ispod Skatavice: Ljube Knježevića, Ive Zorkića, Stevanov mlin, Koste Kovača mlin. U Slatini: Berin mlin. U Bilicama: Stipića mlin, Ivića Mandića, Markana Mandića, Jozipov (Fišev), Jure Jelušića (Medara), Jurina Tomića, Marka Marčinkovića, Karajičin mlin. U

Podbrđu kod Marka Grgića (Jožića) ispod Bogdanovog mosta - gradió Pero Zeba (Đugum). Na Kobašu: Dida Martina Josipovića, Ante Josipovića (Tičev), Zeba Petra (Đuguma), Kuzek Nikole. Na Bosanki: Veselka Vidovića, Nike Piličića, Danin mlin, Ivića (zvani Knežević), Babe Jelke (Šimić-Kovačić), Petrušića (Ivo, Šimo i Vinko), Tešića (mlili svi Tešići), Petrovića (Pero, Pile, Stipo, Ivo), Ante Pranjina (Pranjini-Pile i Ivo Zeba (Matošević), Mlin Gornjac (Šipure, Zebe), Dida Pavla i Babe Pavlovice (Lučići i Babe Luce), Stazin (Jure Klarića i Ilke Stipića), Jurića mlin (Zeba Mato, Ivo i Marko), Šimin mlin (mlili samo Bilanovići). Na Jakotini: mlin Kljajić Stipe (Jurišići) i

Andrije Kovača u Čepku.

Velikim zalaganjem, ljubavlju i entuzijazmom ipak su dva mlina u funkciji. Prvi je kod Ante Petrušića (Cestara), u Podbrđu, na Donjanskom potoku. Drugi je u Zabrđu. Iz temelja ga je napravio mladi zaljubljenik u prirodu, potoke i selo, Tomo Marković, Kavedijin zet. Navratite u Kavedije u Zabrđe i vidite što radi ljubav.

Uz mlin je i bazen za uzgoj pastrva. Pravi raj za dušu i tijelo. Hvala ti Gospode što si moju domovinu Bosnu i Hercegovinu i moj rodni Kotor Varoš, obdario tolikim izvorima, potocima i rijekama. Hvala za sve pretke i graditelje mlinova. Uvijek zahvalan!

VAS MATO

OBITELJSKI IMENAR

Izidor

Ishodište ovog imenskog oblika je u grčkom imenu Isidoros sastavljenom od imena egipatske božice Isis (Izida) i grčke riječi dōron dar. Izidor, dakle, znači Izidindar.

Hrvatski su oblici imena: Izidor, skraćeno Iso, Doro, Sidor, a u ženskom rodu Izidora, Dorka, Ica. Slovenski je Izdor, Zidorček, Židor; španjolski Isidro. Rusi i Ukrajinci imaju oblik Sidor. U kalendaru su dva sveca s imenom Izidor. Izidor (Madridski, poljodjelac) je, rođen u Španjolskoj oko godine 1070. Služio je kod nekog plemića de Verga, blizu Madrida. Dobivši nešto zemlje u najam, obrađivao ju je velikom marljivošću i upornošću, istovremeno darežljivo pomažući siromahe. Životopisci ističu njegove vrline: darežljivost, molitvu i savjesno ispunjavanje dužnosti. Umro je 15. svibnja 1130. i pokopan u

Imena i imendani

ANTUN JARM

Madridskoj crkvi sv. Andrije. Godine 1622. proglašen je svetim. Zaštitnik je grada Madrida. Osobito ga ondje štuju poljodjelci. Oko njegovog života isplele su se mnoge legende. Prema jednoj, gospodar je znao da Izidor jutrom odlazi na misu pa je ljut došao vidjeti je li na poslu. Zatekao je same volove zapregnute pred plugom kako oru njivu; vodio ih je andeo.

Po kalendaru Izidorov je spomen-dan 15. svibnja (u nekim krajevima 10. svibnja). Iz Španjolske se Izidorovo štovanje proširilo osobito među alpskim seoskim stanovništvom (Njemačka, Austrija, Slovenija, Švicarska, Francuska) pa sve do sjeverne Hrvatske. Slikari ga prikazuju u seljačkom ruhu, sa snopom žita, vilama, srpom ili kosom, mlatilom za pšenicu ili nekim drugim starim ratarskim oruđem. Katkada ga prikazuju i kako moli (s krunicom ili križem u ruci), dok mu anđeli oru njivu. Zaziva se za dobri žetvu i u vrijeme suše. Još je jedan svetac istoga imena, također iz Španjolske Izidor Seviljski (ili Hispalski), biskup. Spomendan mu je 4. travnja. Rođen je 560. u Cartageni, umro godine 636.

To je vrijeme velikih promjena i

borbi. Propada rimska moć i nastaje vladavina germanskih naroda. Poznat je kao reformator crkvenog života, osobito redovničkog i kao plodni teološki pisac i povjesnik. Najpoznatije mu je djelo "Etymologiae" u dvadeset svezaka, svojevrsna enciklopedija znanja staroga vijeka. Nacionalni je patron španjolske i posljednji u redu latinskih crkvenih otaca, učenih pisaca-teologa staroga vremena. O njemu je i u 16. stoljeću pohvalnice pisao veliki španjolski dramski pisac Lope de Vega. Papa Inocent XIII. podijelio mu je 1722. naslov crkvenog naučitelja. Likovno ga prikazuju u bijelom biskupskom ornatu s knjigom i perom. U nas je gotovo nepoznat, ali u mnogim, osobito zemljama španjolskog jezika, vrlo je štovani.

Jakov (ili Jakob) često je ime u Bibliji. U hebrejskom jeziku glasi Jaakóbh i sastoji se od dvije riječi Ja (kratica od Jahve Bog) i akebh (peta). Prevedeno: koji slijedi Jahvinu (Božju) petu (tj. trag), jednostavnije: koji ide za Bogom. Drugi tumače da ime dolazi od arapske riječi jahakub, a znači jarebica kamenjarka. Napose u davna vremena nadijevala su se ljudima i imena životinja.

ANTUN JARM

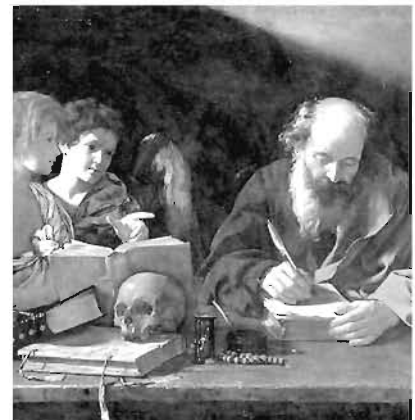
Ima još nekih pokušaja tumačenja etimologije ovog imena. Inačice su Jakša, Jašo, Jaka, Jakica, Jakobina, Jakina. Sveti apostol Jakob Mlađi je u kalendaru 3. svibnja, zajedno s apostolom Filipom. Bio je, poslije Petra, prvi biskup u Jeruzalemu; pisac je poslanice koja se nalazi u sastavu novozavjetnoga Svetog pisma, a upućena je kršćanima obraćenicima sa židovstva. Prozvan je "Pravedni" zbog svojega asketskog života. Apostol ga Pavao u svojoj poslanici Galaćanima naziva "stupom Crkve". Ovaj Jakob Mlađi (među apostolima je i Jakob Stariji, u kalendaru 25. srpnja) bio je Isusov rođak i vjerojatno obličjem vrlo sličan Isusu. Upravo je zato Juda Iškariotski (među apostolima je još jedan istog imena: Juda Tadej!), Isusov izdajica, idući s gomilom u Getsemanski vrt, gdje su upravo bili Isus i apostoli, da bi pretekao svaku zabunu, rekao pratiocima: "Koga poljubim, taj je, njega uhvatite!" Ikonografi Jakoba Mlađeg prikazuju u licu sličnog Isusu, s apostolskim atributom - knjigom, zatim toljagom ili mlatom, oruđem kojim je bio mučen i ubijen. Najveću crkvu svetih apostola Filipa i Jakova u Slavoniji imaju franjevci u Vukovaru. U ratu protiv Hrvatske 1990./91. doživjela je sudbinu grada, potpuno je razorena. Još ima svetaca s imenom Jakob; primjerice Jakob Markijski (1394.-1476.) franjevac, reformator svojega reda, pučki propovjednik, žestoki borac protiv krivovjerja po Europi, u našim krajevima i u Bosni; spomendan mu je 28. studenoga.

Jeronim je ime sastavljeno od dviju grčkih riječi: hierós svet, božanski ónoma ime, dakle onaj koji ima sveto, božansko ime. Izvedenice su ovoga imena: Jerko, Jero, Jerica; ženski: Jeronima, Jeca, Jera, Jeka. Sveti Jeronim naš je zemljak burna i bogata života, vrlo značajna osoba, znanstvenik. Rođen je oko 345. u rimskoj Dalmaciji u mjestu Stridon, no taj lokalitetni do danas nije identificiran. Kao mladić dolazi u Rim na nauke i tu se nakon solidne priprave dao krstiti. Putovao je zatim Europom nadopunjujući svoje znanje te otišao na Istok u sirijsku pustinju Halkis, gdje je živjelo mnogo učenih pusti-njaka i

redovnika. Ondje je, uza strogi pokornički život, napose uporno učio hebrejski i grčki jezik. Vraća se u Rim i bude zaređen za svećenika godine 379. Potom tri godine boravi u Carigradu i druguje s poznatim i učenim biskupom Grgurom Nazijanskim.

Temeljito upoznaje teologiju i teologe Istočne crkve. Opet se vraća u Rim, kao znanstvenik od glasa. Postaje tajnikom i savjetnikom pape Damasa I. Od pape dobiva veliku zadaću - da na latinski jezik prevede cijelo Sveto pismo. Svojom oštrom kritikom rimskoga klera pribavio je sebi mnoge neprijatelje te mora napustiti grad. Preko Antiohije i Aleksandrije stiže u Betlehem i ondje ostaje do kraja života. Posao oko prijevoda Biblije nije napuštao. Uz mnogo rada i najrazličitijih poteškoća to je i ostvario: autor je najpoznatijega prijevoda Biblije na latinski jezik, takozvane "Vulgate". S pravom možemo reći da je "kralj prevoditelja". Autor je i velikog broja egzegetskih, dogmatskih, polemičnih spisa, homilija, historiografskih i enciklopedijskih djela, a posebno mjesto zauzimaju poslanice. Uz svetog Augustina ubraja se među utemeljitelje srednjega vijeka. - U Hrvatskoj se štuje kod glagoljaša i kod latinaša još od 12. stoljeća kao naš pisac i naš svetac. Neko se vrijeme držalo da je on izumitelj glagoljice. Od 12. stoljeća Jeronim je na slikama vrlo često prikazan u pratnji lava. To je na osnovi duhovite priče koja kaže kako se neki lav, dok je Jeronim boravio u samostanu u Betlehemu, iznenada pojavio teško šepajući. Redovnici su se od straha razbježali, a Jeronim je odvažno prišao lavu, pregledao mu šapu i izvadio iz nje duboko zaboden trn. Zahvalni lav postao je Jeronimov nerazdruživi pratilac. Priča nastavlja da su redovnici zahtijevali od Jeronima da i lav, želi li ostati u samostanu, mora zarađivati svagdanji kruh, kao i svi ostali samostanci. Jeronim je na to pristao i naredio lavu da prati i štiti samostanskog magarca koji je iz šume donosio drva. Neko je vrijeme sve bilo dobro. No jednoga dana lav odluta u

svoju pustinju, a magaracosta nezaštićen. Naidu razbojnici, otmu magarca i prodaju ga trgovačkoj karavani. Kad se lav vratio, nije više našao magarca. Pokunjen je došao u samostan. Redovnici, čitajući s lavljeg lica krivicu, zaključe da je on požderao magarca. I odsada je kralj životinja, za pokoru, morao nositi drva na svojim leđima mjesto magarca. Radio je to s najvećom poniznošću. No jednoga dana spazi svoga magarca u karavani pa - pobjedonosno dognu cijelu karavanu u samostan kao dokaz svoje nevinosti. Svetoga Jeronima slikaju kao mršava asketa, u grimznoj odjeći (tako ga je prikazao Ludwig Seitz na freski Oplakivanje Isusa u južnoj apsidi đakovačke katedrale), a mnogo češće kao pokornika u pustinjskoj spilji. Obično se kamenom udara u prsa, govoreći, navodno: "Parcemihi, Domine, quia Dalmata sum!" ("Oprosti mi, Gospodine, jer sam Dalmatinac!"). Na drugim pak slikama Jeronim u spilji moli ili piše, a u blizini se vide raspelo i čovječja lubanja, simboli prolaznosti zemaljskog života, lav ili sova - znakovi pustinjačke samoće i mudrosti. Spomendan svetog Jeronima, 30. rujna, dan je njegove smrti u Betlehemu godine 419. ili 420. Njegove tjelesne ostatke donijeli su u 13. stoljeću u Rim i počivaju u bazilici Santa Maria Maggiore. Zaštitnik je prevoditelja, korektora, asketa, teologa, učitelja, sveučilišta i znanstvenih društava. Glavni je zaštitnik Dalmacije.

Nastavit će se...

Vi pitate, fra Juro odgovara

Koža

Savjeti za zdravu kožu

Ulje od gospine trave (*Hypericidae-theroleum*). U ljekarni možete nabaviti ulje od gospine trave ili ga sami pripremite. Bocu sa širokim grlom napuni se sitno nasjeckanim svježim cvjetovima i listovima gospine trave, prelije se maslinovim uljem tako da ulje bude centimetar iznad cvjetova i listova, ostavi na suncu ili toplom 2-4 tjedna, procijedi i ulije u tamnu bocu te čuva na tamnom i hladnom mjestu. Vrlo je korisno za zdravu kožu, kožne bolesti i opekline, ali nikad nemojte namazati kožu tim uljem i onda izići na sunce jer je to štetno!

Ulje od bijeloga ljiljana (*Liliican-didiaetheroleum*). U prvom stadiju cvjetanja, za jakog sunca i suhog vremena, naberite cvjetove bijeloga ljiljana (lijera) i stavite 75 g u pola litre hladno prešanog maslinova ulja. Zatvorite dobro bocu i ostavite dva tjedna na suncu, a svaki dan dobro protresite. Procijedite i ostatak dobro istisnite kroz čistu gazu. Ulijte u male smeđe boce i čuvajte u hladnjaku. Rok trajanja je šest mjeseci. Ulje je vrlo ljekovito za upaljenu kožu, mrlje na koži i kod raka kože.

Oblozi od poljske preslice (*Equisetum arvense*). Naberite svježu poljsku preslicu, dobro je stucite na gazi i stavite izravno na kožu te ostavite preko noći kao oblog. Ako oblog stavljate tijekom dana, držite ga najmanje četiri sata. Ako nemate svježu poljsku preslicu, kupite suhu pa jedan pregršt dobro ugrijte iznad pare vrele vode 10-15 minuta. Jako mokru i toplu poljsku preslicu stavite u gazu te kao oblog na bolesnu kožu. Uz to popijte ujutro i navečer po šalicu čaja od poljske preslice. Tjedan dana stavljajte obloge i pijte čaj, tjedan imajte stanku pa opet ponovite nekoliko puta.

Kiselo mlijeko. Poželjno je jesti kiselo mlijeko i jela pripravljena s njim jer oni razvijaju protutumorsko djelovanje u organizmu.

Sok od rosopasa (*Chelidonium majus*). Ako se pojavio rak ili tumor kože, onda je dobro oboljelo mjesto lagano namazati svježim sokom od rosopasa. Koža se ne smije trljati, nego samo lagano natipkati. Kad se malo posuši, natipkati iscjedinom brđanke (*Arnica montana*), a poslije toga nevenovom mašću. Očistiti tinkturom brđanke i ponavljati terapiju sve dok tumor ili rak kože ne iščeznu.

Soja (*Glycine max*). Posebno je korisno jesti soju (japanski bob) i njezine proizvode. Poznato je da žene u Aziji od djetinjstva jedu puno soje i njezinih prerađevina pa zato i ne osjete klimakterijske tegobe, a vrlo rijetko obolijevaju od raka dojke.

Prehrana. Sve što jedemo i pijemo dolazi i u kožu. Masna jela, manjak vitamina i minerala, alkohol uništavaju kožu. Izbjegavajte alkohol, pušenje, masna jela, jedite što manje mesa, a više plave ribe. Jedite dosta svježeg voća i povrća, pogotovo ono koje sadržava mnogo vitamina A, B, C i E, minerala i osnovnih elemenata. Preporučujem da jedete listove i vrške prokulice, papaju s korom i sjemenjem, avokado, mango, bananu, jabuku i krušku.

Molitva. Čovjek je jedinstvo sazdano (zajedno ustrojeno) od duše i tijela, a kako koža prekriva čitavo tijelo, ozbiljna bolest kože ugrožava

čitavo tijelo. Zato na putu ozdravljenja koža i tijelo trebaju i napor našega duha, ne samo terapiju za tijelo nego i zauzimanje duše, smirenu molitvu punu nade i vjere kakvu je priznavao sveti pisac razmišljajući kako se iz potlačenosti probija na slobodu: „Jer njih nije liječila ni trava ni melem nego tvoja riječ, o Gospodine, koja liječi sve“ (Mudrost 16, 12)

Sjaj i ljepota kose

Pitanje

Imam lijepu i gustu kosu, ali je prije nekoliko mjeseci iznenada izgubila prirodan sjaj. Nemam još ni 30 godina pa sam vrlo zabrinuta.

Bilo bi dobro da odete liječniku kako bi utvrdio je li riječ o nekoj bolesti. Ako je bolest isključena, preporučujem pravilnu prehranu s mnogo voća i povrća, osobito špinata, prosa i soje. Najbolja je dijeta kao u slučaju ispadanja kose. Osim toga, preporučujem sljedeći postupak.

Mješavina za sjajnu kosu. Dobro izmiješajte jedno domaće svježe jaje, veliku žlicu orahova ulja i veliku žlicu pravog vinjaka. Time namažite kosu i izmasirajte dobro cijelu glavu, ostavite tako sat vremena, a onda isperite dobro samo mlakom vodom (ne vrućom!) i sapunom ili šamponom. Ujutro operite kosu neutralnim sapunom. To činite svaku drugu večer nekoliko tjedana, a po potrebi šest mjeseci. Imat ćete lijepu i sjajnu kosu. Za pranje kose najbolji je neutralni sapun jer mnogi sapuni i šamponi sadržavaju mnogo kemikalija i štetni su za kosu i kožu!

Nastavit će se...

Zaljubite se u prirodu

Selo roda u Lonjskom polju, potopljeni Bodrog pokraj Bačkog Monoštora, legenda o Marti koja se zbog ljubavi utopila u rijeci Uni i još mnoge druge priče čekaju objavu kroz novu WWF-ovu kampanju.

Prepoznavši neopisivu ljepotu regije, kulturalnu različitost, a istovremeno nevjerojatnu sličnost, Svjetska organizacija za zaštitu prirode – World Wildlife Fund (WWF) pokrenula je kampanju kojom želi istaknuti prirodna bogatstva koja imamo, s naglaskom na osobna iskustva u zaštićenim područjima, kao i poticanje na turizam.

Ova organizacija je početkom 2012. započela projekt "Parkovi Dinarskog luka" kojim želi stvoriti savez parkova prirode i nacionalnih parkova na području Albanije, Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Hrvatske, Kosova, Makedonije, Slovenije i Srbije. Projekt u trajanju tri godine financiraju Ministarstvo vanjskih poslova Norveške i MAVA Foundation (ova zaklada je nastala u Švicarskoj 1994. s posebnim naglaskom na očuvanje biološke raznolikosti).

Kako u WWF-u smatraju da naša regija bogatstvom svoje biološke raznolikosti i prirodnim ljepotama zaslužuje stati uz bok najpoznatijim svjetskim turističkim odredištima, WWF je u suradnji s kreativnom agencijom Leo Burnett Zagreb pokrenuo kampanju promocije parkova regije. Cilj kampanje je podsjetiti lokalne stanovnike kakvo se prirodno blago "krije" u njihovu okolišu, te istovremeno skrenuti pozornost i ostalima u regiji i inozemstvu što ova regija nudi. Kroz regionalnu kampanju čiji je glavni slogan "Svaki djelić

prirode ima svoju priču", želi se povezati ljude s prirodom i to na način buđenja ponosa na prirodne ljepote njihovih domovina. U okviru kampanje snimljena su četiri TV i radiospota, koji predstavljaju po jedan park iz četiri zemlje Dinarskog luka (Hrvatska, BiH, Srbija i Crna Gora). Svaki park ima drukčiju priču: u Parku prirode Lonjsko polje u Hrvatskoj naglasak je na promatranju ptica, u Nacionalnom parku Una u BiH naglasak je na ljubavnoj legendi, u Gornjem Podunavlju u Srbiji govori se o Europskoj Amazoni i nestalom gradu Bodrogu, dok se u crnogorskom parku Biogradska gora naglasak stavlja na ribolov i idealno okruženje za obitelj. Tako se povezuju ljepota prirode i ponos stanovništva. Dinarski luk je područje jugo-istočne Europe s površinom oko 100 000 km² i više od 6000 km obalne linije, koje obuhvaća cijelo područje okrenuto prema Jadranskom moru, od grada Trsta (Italija) do Tirane (Albanija). Uključuje dijelove Italije, Slovenije, Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Srbije, Crne Gore i Albanije.

Relativno visoke Dinarске Alpe (najviša točka je 2692 m) pružaju se usporedno s istočnom Jadranskom obalom i poznate su po svojoj zapanjujućoj krškoj geologiji. Livanjsko Polje u zapadnoj Bosni jedno je od posljednjih krških polja u svijetu. Krški sustav (krajolik oblikovan otapanjem sloja ili slojeva topljivog temeljnog sloja, obično karbonatnih stijena kao što su vapnenac ili dolomit) sa svojim podzemnim rijekama i špiljama sadrži mnoge endemične vrste što je globalno značajan aspekt biološke raznolikosti u regiji. Dinarski luk obuhvaća važne slatkovodne

ekosustave, uključujući najopsežniju mrežu podzemnih rijeka i jezera u Europi, poplavne šume i močvare međunarodnog značaja, kao što su delta Neretve (Bosna i Hercegovina/Hrvatska) i Skadarsko/ Shkodrasko jezero (Crna Gora/ Albanija). Rijeka Tara koja teče kroz Crnu Goru te utječe u Drinu na razmeđu Bosne i Hercegovine i Srbije poznata je po formiranju dugačkog i divljeg kanjona, jednog od najdubljih u svijetu. Izolirane rijeke s kristalno čistim vodama podržavaju bogatu i jedinstvenu faunu riba i beskralje-šnjaka. Riječni klanci i kanjoni Dinarskog luka dom su mnogim endemima, vrstama koje ne postoje nigdje u svijetu. Flora ima visok stupanj endemizma (u nekim područjima prelazi i 10 % ukupne flore) s mnogim prostorno ograničenim vrstama. Prema jugu regije protežu se masiv Prokletije i "Albanske Alpe" koji spadaju među najbajkovitije planine Europe. Uzduž Dinarskog luka nalaze se velika prostranstva šume bukve i jele koje omogućuju čitav niz staništa za velike zvijeri (vuka, medvjeda, risa i čaglja) i njihov plijen. Istočna jadranska obala i dalje sadrži netaknute površine s ograničenim razvojem masovnog turizma. Preko 1200 otoka karakterizira istočnu jadransku obalu u Hrvatskoj – od Cresa do Mljeta, podupirući raznolike morske i obalne ekosustave. Ekstremno uvučeni zaljev Boke Kotorske je jedinstven u Mediteranu, dok je albanska obala jedna od najnetaknutijih u cijelom Sredozemnom bazenu. Svojim prirodnim i kulturnim vrijednostima, Dinarski luk ne zaostaje za Karpatima, Alpama ili bilo kojim drugim poznatim svjetskim ekoregijama. Već kada stvaramo mrežu parkova Dinarskog luka, zašto ne stvoriti brend koji bi pritom ovu regiju stavio uz bok najpoznatijim svjetskim turističkim odredištima. Uz pomoć agencije Leo Burnett osmislili smo brend: logo s kojim se može poistovjetiti bilo koji park u regiji te slogan: NEOTKRIVENI SVIJET.

Pratite nas na web stranici, Facebooku, Twitteru i drugim društvenim mrežama.

www.croatia.panda.org/dinarski_luk

Svi putovi vode u Rim - Vječni grad

Druga polovica listopada letimo avionom iz Splita u Rim. Nevjerojatno je da je, svih ih dana koliko smo bili temperatura prelazila +27°C.

Doputovali smo u petak 17.10. kako bismo sudjelovali na misi beatifikacije pape Pavla VI. u Vatikanu 19.10.2014. Smjestili smo se takoreći u središtu Rima (hotel Nazionale), a na malom trgu obelisk te ja rekoh kolegici da ćemo po obelisku lako zapamtiti naš prostor. Ni u snu nismo sanjale da u Rimu gotovo svaki trg ima obelisk. Pobjeđivši Egipat Rimljani su donijeli, kao trofej, 13 obeliska (poslije su i sami gradili nove). Jedan obelisk nalazi se u Vatikanu pred bazilikom sv. Petra. U Egiptu oni su bili povezani s obožavanjem sunca.

Nama je obelisk simbol sv. Petra kao kamen, stijena – temelj - neuništivost. Volim jutro, pa samu subotu nakon doručka odlučila sama prošetati Rimom, a moje društvo je plan grada. Volim se voziti gradskim prijevozom, kad god imam prigodu i izići na nebitnom mjestu. Prošetati parkom, ulicom, tržnicom, koji nisu upisani niti u jednom turističkom prospektu. Romul i Rem te njihova odgojiteljica vučica i sedam brežuljaka na kojima leži grad, nisu najbitnija obilježja Rima. Naravno, ostatci rimskoga carstva, a potom kršćanstvo su i povijest i sadašnjost. Ulice su uglavnom krivudave i zape-tljane, pa vam se može desiti da nekoliko puta prođete oko tražena mjesta.

Kako predstaviti grad bogate antičke kulture, kršćanske povijesti i sadašnjosti, jer tu je Vatikan -sjedište pape?

Rim (Roma) je glavni grad Italije i pokrajine Lacio s više od dva i pol milijuna stanovnika. Grad s 900 crkava, oko 300 fontana, obeliska, povijesnih spomenika. zanimljivih trgova nije moguće jednostavno predstaviti. Ne ćemo o najpoznatijoj crkvi na svijetu bazilici sv. Petra, niti o drugim znamenitostima Vatikana. Ni o prvostolnici Rima, što je i službeno sjedište pape, koji je ujedno i rimski biskup crkvi Sv. Ivana Lateranskog (San Giovanni in Laterano), niti o crkvi Sv. Marije Velikeuz koju je 75 metarski zvonik (najviši u Rimu), kao ni o crkvi sv. Pavla izvan zidina, koje su van područja države Vatikan, ali ipak njezin posjed

kao i poznati papin ljetnikovac Castel Gandolf. Što reći o katakombama? To se može samo vidjeti i u tišini doživljaj pohraniti u srce. Vrlo teško je odabrati što ne vidjeti u ovom gradu. Svaki trg i svaka ulici su atrakcija za sebe, i svugdje možete naći zanimljivu crkvu, galeriju, knjižnicu, muzej, fontanu.

Uz mnogobrojne rimske crkve možete posjetiti i Panteon izgrađen 27. g. pr. Kr. kao hram svih bogova i najveća bogomolja do izgradnje firentinske katedrale u 15. stoljeću. Rušen i obnavljan, danas je crkva Sv. Marije i mučenika. Visina panteona i unutarnji promjer kupole je 43,30 m. Prostor je osvijetljena otvorom na kupoli. Ako prošetate prelijepim Španjolskim trgom (Piazza di Spagna) na vrh stuba je crkva Presvetog trojstva na brdu (Trinità dei Monti), odakle se prostire divan pogled, a nedaleko je vila Medici.

Trg Navona (Piazza Navona) predstavlja najljepši kompleks baroknog umjetničkog i graditeljskog stila ne samo u Italiji, već na svijetu, izgrađen na starorimskom stadionu. Rano je postao okupljalište, jer je, po predaji, tu pogubljena sv. Agnesa (Janja). Na ovom trgu nalaze se tri fontane. Najzanimljivija je središnja Fontana četiriju rijeka (Fontana dei Quattro Fiumi) građena 1650. kao ukrasno postolje obelisku. Četiri kipa fontane predstavljaju rijeke, a simboli su kontinenta: Ganges, Dunav, Nil i Rio

de la Plata. S jedne strane je Maurova s četiri tritona te maurom (afrikancem), koji se bori s dupinom, a s druge Neptunova fontana. Preko puta Fontane rijeka je crkva sv. Agnese (Janje) iz Agonea (Sant' Agnese in Agone). Ova svetica je kao trinaestogodišnjakinja pretrpjela mučeništvo 258. godine. Priča kaže da je odbila mladog prefektova sina (prefekt je poglavar, načelnik). Mučitelji su ju htjeli poniziti svlačeći je голу i bacivši je u vatru, ali njoj je izrasla duga kosa koja je sakrila njezino tijelo, a s neba je dobila bijelu haljinu koja ju je sačuvala od vatre. Jedan vojnik joj je odrubio glavu mačem. Priča se nastavlja, pa kaže da se nakon tjedan dana ukazala roditeljima s janjetom. Još jedna crkva u Rimu posvećena je sv. Janji (Sant' Agnese fuorilemura). U njoj su svetičini zemni ostatci. Umjetnici sveticu često slikaju bez ikakvih obilježja samo s palmom (opći simbol mučeništva i pobjede) ili s janjetom. Na trgu su i dvije crkve posvećene Gospi, kao i palače rimskih obitelji: Locellotti, Braschi, Pamphilj, Tuccimei. Nedaleko je kip Pasquina na koji Rimljani postavljaju satirične natpise na račun vlasti. Kip je dobio ime po davnašnjem krojaču Pasquinu, koji je o svakomu traćao. U ulici Via di Ripetta nalazi se hrvatska crkva sv. Jeronima i crkva sv. Roka. Ulica Korzo je pravocrtna i spaja dva zanimljiva trga: Narodni (Piazza del Popolo) i Mletački trg (Piazza Venezia).

Narodni trg je prilagođen pješacima i vrlo je miran, naravno s fontanom i obeliskom. Prošećite parkom Borghese gdje je istoimena palača s galerijom i muzejom. U blizini je Zoološki vrt, zoološki muzej i Afrički muzej. Možete posjetiti i Nacionalnu galeriju moderne umjetnosti. Kažu da je vrlo prometni Mletački trg najčešće polazna točka u obilasku Rima. Uz Mletačku palaču u kojoj je sada muzej i baziliku sv. Marka utemeljenu u IV. stoljeću, koja je svakako pretrpjela mnoge popravke i preinake, trgom dominira objekt Vitoriano. Građen je četrdesetak godina od 1885. radi obilježavanja ujedinjenja Italije. Zgrada u stilu neoklasicizma je velebna u svojoj bjelini i mnogobrojnim kipovima, ali potpuno odudara od okruženja, koje je smečkaste ili ciglaste boje. Širokim stubištem Vitoriana stiže se do oltara domovine u kojem je grob neznana junaka. Sredinom građevine dominira konjanik –spomenik I. talijanskom kralju Viktoriju Emanueleu II. Tu su i dvije fontane, spomenik božice Rome. Veliki trijem ukrašen je mnoštvom likova. U unutarnjem dijelu ove spomeničke građevine su: Povijesni institut talijanskoga preporoda, Središnji muzej i arhiv preporoda te knjižnica. Nedaleko je najpoznatiji rimski bržuljak Kapitol (Campidoglio) gdje se odvijao život starog Rima. Laganom šetnjom vidjet ćete mnoge

antičke ostatke: Saturnov i mnoge druge hramove, bazilike, Titov slavoluk, kuću Vestalki, akolosej ne možete zaobići... Ako volite promatrati ostatke daleke prošlosti tu ćete provesti dosta vremena. Treba posjetiti Senatorsku palaču u kojoj je čuvana zbirka poprsja znamenitih ljudi, kao i Kapitolški muzej.

Obvezno je vidjeti crkvu Santa Maria in Aracoeli. Do crkve se dolazi uz 124 stube izgrađene 1348. kao zahvala Gospi za prestanak epidemije kuge. Uz ostale zanimljivosti u crkvi je kip djeteta Isusa napravljen u XV. stoljeću od maslinova drveta iz Gestemanskog vrta. Posebno poštovanje se iskazivalo o Božiću kada bi pred kipom djeca iz cijele Italije recitirali svoje pjesme i prozne sastavke. Na Bogojavljenje tim kipom se blagoslivlja grad. Kip je ukraden 1994. godine, pa se sada koristi urađena kopija. Ova crkva je posebno zanimljiva nama iz Bosne i Hercegovine, jer je u njoj sahranjena naša kraljica Katarina Kosača Kotromanić, koja je umrla u Rimu 25. listopada 1478. kao izbjeglica zbog turskih osvajanja. Da tu počiva kraljica (Catherine Reginae Bosnensi...) postoji ploča na latinskom jeziku, a prvotno je stajala ploča ispisana bosančicom. Sada se ne zna točno mjesto počinjanja njezinih zemnih

ostatka jer je ova franjevačka crkva obnavljana. Mala braća sv. Franje u ovoj crkvi su od 1250.

Barokna Fontana di Trevi je najpoznatija fontana na svijetu i nezaobilazna je. Visoka je više od 26, a široka 49 m. Uz renesansnu palaču su zanimljivi kipovi Neptuna (boga mora) koji upravlja kolima s upregnutim morskim konjima, a s bočnih strana su tritoni (Neptunovi sinovi). I ona ima svoju bajku, ali nju su renovirali za našeg boravka u Rimu, pa moja mlada suputnica Jelena se rastužila, jer ako ne bacite novčić u ovu fontanu nećete ponovno doći u Rim. Iz fontane se dnevno izvadi više od 3 000 eura koje turisti ubace.

Turistička atrakcija su i Vrata istine (Bocca della Verita). To je reljef bradata čovjeka, s otvorima gdje su usta, oči i nos. Ne zna se točno kako je reljef nastao, ali je bio posvećen mnogim kultovima: Jupiteru, Oraklu. Nalazi se u crkvi Santa Maria in Cosmedin. Legenda kaže: Kad netko stavi ruku kroz otvor na ustima i izgovori neku misao, može izvaditi ruku, samo ako je rekao istinu. Ovaj detektor laži se koristi često za utvrđivanje vjernosti mladih bračnih parova – kažu da je i danas nepogrešiv.

Svakako u Rimu možete posjetiti židovsku sinagogu. Pravoslavna je crkva (Moskovske patrijaršije) u ulici Via Palestro. U okrugu Pariolije je džamija najveća u Europi. U tom dijelu grada su smještene i mnoge diplomatske rezidencije. Ulazak u muzeje, galerije i druge znamenitosti se naplaćuje od pet do 20 eura. Povijesno središte Rima i Vatikan su na UNESCOvom popisu svjetske baštine.

Talijanska kuhinja je zanimljiva kao i vina, samo je to sve skupo za prosječnu lisnicu. Svakako morate kušati talijanski sladoled i espresso kavu, koju Talijani obično ispijaju na eks, a u kafićima je jeftinija ako se pije stojeći uz šank. Isplati se potrošiti u Rimu u odnosu na ono što doživite u tom gradu. Posjet talijanskoj prijestolnici je nezaboravan doživljaj umjetnosti i daleke prošlosti. Naravno svatko će iz mnoštva znamenitosti odabrati što vidjeti i o ovom gradu ponijeti svoje dojmove.

Naši darovatelji

Za crkvu Kotor Varoš

1.	Jozo i Ankica Kljajić	20 EUR
2.	Ivica Topalović Jakova	50 KM
3.	Ljuban i Ljubica Juranović	100 EUR
4.	obitelj Marka i Ivuše Topalović	50 EUR
5.	Luka Kovačić Bogdana	50 EUR
6.	Pero Kovačić Bogdana	50 EUR
7.	Ivan Lukić Čivija	95 KM
8.	Stipica Šimunović	400 HRK
9.	Krešimir Petrušić	100 EUR
10.	Mile Kuzek	50 EUR
11.	Ilija Petrušić Jurin	50 KM
12.	Stipić Stipo	20 EUR
13.	Mato Grgić Roda	100 EUR
14.	Marko Lola Pranjčić	50 EUR
15.	Stipo, Kavedžija	200 HRK
16.	Anto (Gacan) Topalović	50 EUR
17.	Ivan Šimunović Cvičko	500 EUR
18.	Željko Budimir i Jelena Sakan	100 KM
19.	Ratko Zeba	20 KM
20.	SIM TEHNIKA	1000 KM
21.	Stipo-Stipura Jurić	50 EUR
22.	Mato i Perka Grgić	100 CHF

23.	Mato Marković	100 EUR
24.	Marko i Ana Pezerović	50 EUR
25.	Stipo Davidović	50 EUR
26.	Nedjeljko Đukić	20 KM
27.	Marijana Jelušić	15 KM
28.	Ivka i Petar Mandić	50 EUR
29.	Manda Miškić	40 EUR
30.	Ana Bakula	50 EUR
31.	Marijana Bakula	200 HRK
32.	Igor Marčinković (Pero)	50 KM
33.	Marko Topalović (Brzi)	100 KM
34.	Nikola Batljan	100 EUR
35.	Miškić Stjepan (Ante)	200 CHF
36.	Stipo (Anto) Zeba	100 EUR
37.	Anto Miškić Antin	100 CHF 40 ⁺ KM
38.	Stipo Grgić Iveljin	100 EUR
39.	Mijat Zeba Cecavin	30 EUR
40.	Zvonko Marić	500 HRK
41.	Perka Topalović	50 EUR
42.	obitelj +Stipe i Ivke Mandić	200 KM
43.	Luka i Zdenka Kovačić	50 EUR
44.	Martin i Janja Rajić	50 EUR
45.	Marko Grgić	100 EUR

Za Glasnik

1.	Ivica Topalović Jakova	10 KM
2.	Anđa Marić	20 EUR
3.	Stipica Šimunović	100 HRK
4.	Marko Petrušić	10 EUR
5.	Stipo Kavedžija	20 KM

6.	Mato Kljajić	50 HRK
7.	Ratko Zeba	10 KM
8.	Mato i Perka Grgić	20 EUR
9.	obitelj Jakić Ivana	16 KM
10.	Stipo Davidović	20 EUR
11.	Mijat Zeba Cecavin	10 EUR

SLASTICE

Kolumbo

Sastojci:

250 g šećer
150 g margarina
5 žlica kakaa
200 g mljevenog keksa
300 g kokosova brašna

Prilprema:

U posudu za kuhanje sipati šećer i 1,5 dl vode. Dodati margarin i kakao. Kada se, na tihoj vatri, margarin i šećer rastope, skloniti sa štednjaka, pa dodati 200 g kokosova brašna i mljeveni keks. Miješanjem sjediniti masu. Kada se prohladi, na celofanu je rastanjiti na debljinu oko jednog cm i kalupom vaditi oblike, pa redati na pliticu obloženu papirom za pečenje da se stegnu. Posuti ih obilno preostalim kokosom.

HUMOR.HUMOR.HUMOR.HUMOR.

Dragi, daj mi reći one tri zlatne riječi koja svaka žena voli čuti od svojeg muža."

- "U pravu si."
- "Ma ne to, one druge tri."
- "Ja sam kriv."

Pita učiteljica djecu:

- Djeco, što nam daje kokoš?
- Jaja.
- A što nam daje krava?
- Mlijeko.
- A što nam daje koza?
- zadaću...

Razgovaraju dolar, euro i kuna.

Reče dolar:

Ja sam k'o tigar, kada skočim, rušim sve pred sobom!

Na to će euro:

Ja sam k'o antilopa, kad ja skočim nitko me ne može dosegnuti!

Tada reče kuna:

Ja sam k'o lav, kad vi skočite, ja riknem!

Zašto pijetao kukuriče prema nebu?

-Zahvaljuje Bogu što ima tako puno žena a nijednu punicu

Dolazi gospođa sa sinom u policijsku stanicu i kaže:

- Želim da moj sin postane policajac zato što je glup
Policajac:

- Ajde mi to dokažite.

Žena:

- Sine, ajde idi dolje pa vidi jeli mama tamo.

Policajac će na to:

- Stvarno je glup, mogao je pogledati kroz prozor.

Mladić uzbuđeno priča majci kako se napokon zaljubio i planira se vjenčati.

Reče "Samo za zabavu, mama, dovest ću tri žene doma, a ti pokušaj pogoditi koju ću oženiti."

Majka se složila s tim planom.

Slijedeći dan on stvarno dovede tri prekrasne... žene i posjedne ih na kauč da svi skupa malo porazgovaraju.

Nakon toga upita: "U redu, mama, pogodi koju ću ženiti!"

"Onu u sredini." odgovori ona bez oklijevanja.

"Nevjerojatno! Kako si znala?" upita on.

"Ona mi se ne sviđa." odgovori majka.

Pozvala baka svoju trojicu unuka, pa ih pita što studiraju. Reče prvi: "Medicinu, bako."

"A dijete bakino, on će mene liječiti kad budem bolesna. A što ti studiraš?"

"Građevinu, bako."

"A, duša bakina, on će meni kuću popravljati. A što ti studiraš?"

"Povijest umjetnosti"

"A je l', tebe baš briga za baku?"

Sjedi Mujo u kavani i trusi pive i rakije, sve jednu za drugom. Ulazi Haso, sjeda za stol i gleda u nevjerici Muju pa pita:

- Bolan, Mujo, jes' ti normalan, što će ti Fatina slika na stolu?

Mujo stresse rakijicu pa reče:

- E, to mi je alkotest ...

Haso ga zbunjeno pogleda:

- Kakav alkotest, crni Mujo?

Mujo se nasmije i reče:

- Kad mi se Fata počne sviđati, znam da sam mrtav pijan!

HUMOR.HUMOR.HUMOR.HUMOR.

 Nema raja bez rodnoga kraja!